

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

1129927

**PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE A EKONOMICKÝ
RAST**

2011

Tomáš Dinič

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE A EKONOMICKÝ
RAST**

Bakalárska práca

Študijný program:	Manažment podniku
Študijný odbor:	6284700 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomiky
Školiteľ:	Doc. Ing. Iveta Zentková, CSc.
Konzultant:	Ing. Eva Cvengrošová

Čestné vyhlásenie

Podpísaný Tomáš Dinič vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Priame zahraničné investície a ekonomický rast“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre

Tomáš Dinič

Pod'akovanie

Dovoľujem si touto cestou poďakovať vedúcej bakalárskej práce Doc. Ing. Ivete Zentkovej, CSc. a konzultantke Ing. Eve Cvengrošovej za všestrannú metodickú pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovávaní bakalárskej práce.

Abstrakt

Priame zahraničné investície zohrávajú dôležitú úlohu v rámci medzinárodného obchodu a medzinárodného pohybu kapitálu. Ekonomický rast predstavuje základný parameter vývoja výkonnosti ekonomiky, rast hrubého domáceho produktu, či zvyšovanie životnej úrovne v danej krajine.

Bakalárska práca sa zaoberá priamymi zahraničnými investíciami a ekonomickým rastom, čiže pozostáva z dvoch hlavných cieľov. Prvým hlavným cieľom je zhodnotiť vývoj a stav PZI v SR, prílev a odliv PZI v rámci Slovenskej republiky. Druhým hlavným cieľom je zhodnotiť a analyzovať vývoj hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky s následným porovnaním s vybranými krajinami.

Prvá kapitola poskytuje prehľad o danej problematike domácimi a zahraničnými autormi. V tejto kapitole sa venujeme základnej charakteristike PZI, ich členeniu, motívmi a faktormi. V druhej polovici sa venujeme charakteristike ekonomického rastu, z akých zdrojov pochádza, akými ukazovateľmi sa vyjadruje a ako sa meria.

Druhá kapitola poskytuje prehľad o výsledkoch vlastnej záverečnej práce. Poskytneme informácie na základe, ktorých vyhodnotíme vývoj a stav PZI Slovenskej republiky v sledovanom období, a taktiež poskytneme informácie pomocou, ktorých zhodnotíme vývoj HDP, inflácie a nezamestnanosti v SR v porovnaní s vybranými krajinami.

Kľúčové slová: investície, prílev, odliv, ekonomický rast, hrubý domáci produkt

Abstract

FDI plays an important role in international trade and international capital movements. Economic growth is a key parameter of development of economic performance, gross domestic product growth, and improving living standards in the country.

Bachelor's thesis deals with FDI and economic growth, thus consist of two main objectives. The first main objective is to assess the development and state of FDI in the Slovak republic, the inflow and outflow of FDI in the Slovak republic. The second main objective is to assess and analyze the evolution gross domestic product of the Slovak republic, followed by comparison with selected countries.

The first chapter provides an overview of the issues domestic and foreign authors. In this chapter we will look at the main characteristics of FDI, their division, the motives and the factors. In the second half is devoted to the characteristics of economic growth, what sources come, such indicators is expressed and how is measured.

The second chapter gives an overview of the results own thesis. Provide information to which evaluates the development and state of FDI in the Slovak republic during the period, and also provide information by which we evaluate the development of GDP, inflation and unemployment in the Slovak republic compared with selected countries.

Key words: investment, inflow, outflow, economic growth, gross domestic product

Obsah

Zoznam ilustrácií	7
Zoznam tabuliek	8
Zoznam skratiek a značiek.....	9
Úvod	10
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Priame zahraničné investície.....	11
1.1.1 Členenie priamych zahraničných investícií.....	13
1.1.2 Determinanty a faktory priamych zahraničných investícií	15
1.2 Ekonomický rast	17
1.2.1 Zdroje ekonomického rastu	18
1.2.2 Meranie ekonomického rastu	19
1.2.2.1 Makroekonomické veličiny HDP a HNP.....	20
1.2.2.2 Meranie hrubého domáceho produktu	22
2 Cieľ práce.....	25
3 Metodika práce a metódy skúmania	26
4 Výsledky práce	28
4.1 Analýza vývoja a stavu priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike.....	28
4.1.1 Zhodnotenie prílevu priamych zahraničných investícií	29
4.1.2 Zhodnotenie odlivu priamych zahraničných investícií	32
4.2 Analýza vývoja ekonomického rastu v Slovenskej republike v porovnaní s vybranými krajinami.....	35
4.2.1 Zhodnotenie vývoja HDP v Slovenskej republike	35
4.2.2 Priestorové a časové porovnanie vývoja HDP SR s vybranými krajinami	37
4.2.3 Priestorové a časové porovnanie vývoja inflácie a nezamestnanosti SR s vybranými krajinami	41
Záver	44
Zoznam použitej literatúry	47
Prílohy	50

Zoznam ilustrácií

Obr. 1 Prílev PZI do SR podľa krajín pôvodu	30
Obr. 2 Prílev PZI do SR podľa odvetví	31
Obr. 3 Odliv PZI zo SR do jednotlivých krajín	33
Obr. 4 Odliv PZI zo SR do jednotlivých ekonomických odvetví.....	34
Obr. 5 Celkový hrubý domáci produkt SR v bežných cenách.....	35
Obr. 6 Hrubý domáci produkt na 1 obyvateľa SR v bežných cenách.....	36
Obr. 7 Vývoj HDP jednotlivých krajín v bežných cenách	37
Obr. 8 Vývoj HDP na 1 obyvateľa v bežných cenách	40
Obr. 9 Vývoj inflácie v skúmaných krajinách	41
Obr. 10 Vývoj nezamestnanosti v skúmaných krajinách.....	42

Zoznam tabuliek

Tab. 1 Determinanty PZI	15
Tab. 2 Priame zahraničné investície v SR (mld. EUR)	28
Tab. 3 Stav PZI v SR za rok 2009 (mld. EUR)	29
Tab. 4 Prílev PZI v mil. EUR	29
Tab. 7 Odliv PZI do zahraničia v mil. EUR	32
Tab. 5 Prílev PZI do SR v mil. EUR	50
Tab. 6 Prílev PZI do SR podľa ekonomických odvetví v mil. EUR	50
Tab. 8 Odliv PZI zo SR v mil. EUR	50
Tab. 9 Odliv PZI zo SR podľa ekonomických odvetví v mil. EUR	50
Tab. 10 Celkové HDP v bežných cenách v mil. USD	51
Tab. 11 HDP na 1 obyvateľa v bežných cenách v mil. USD.....	51
Tab. 12 Inflácia v %	51
Tab. 13 Nezamestnanosť v %	51

Zoznam skratiek a značiek

FDI	foreign direct investment
GDP	gross domestic product
HDP	hrubý domáci produkt
HNP	hrubý národný produkt
IMF	International Monetary Fund
MMF	Medzinárodný menový fond
NBS	Národná banka Slovenska
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PZI	priame zahraničné investície
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development

Úvod

Priame zahraničné investície (PZI) zohrávajú významnú úlohu v medzinárodnom obchode a v medzinárodnom pohybe kapitálu. Nadnárodné firmy realizujú veľké množstvo zahraničnoobchodných aktivít zamerané na investície pomocou, ktorých chcú dosiahnuť určitú kontrolu. Všeobecne, ak investor investíciou v zahraničnej firme získa aspoň 10 % kontroly, tak už má nejaký vplyv na rozhodovanie v danej firme.

Ekonomický rast predstavuje najdôležitejší parameter vývoja úrovne ekonomiky a vyjadruje zvyšovanie hrubého domáceho produktu (HDP) v čase. Hovoríme o ňom vtedy, keď sa zvyšuje HDP na jedného obyvateľa, čo znamená, že tempo rastu HDP musí byť väčšie ako tempo rastu obyvateľstva. Rast ekonomiky spočíva v jednotlivých faktoroch (ľudský kapitál, prírodný kapitál, tvorba kapitálu a technológia).

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť vývoj a stav PZI v Slovenskej republike a tiež zhodnotiť prílev a odliv PZI do jednotlivých krajín a ekonomických odvetví, ktoré sa uskutočnili v sledovanom období. Na základe získaných a prehodnotených informácií sme spravili analýzu, v ktorej sme rozoberali, aký bol trend vývoja PZI a v ktorých rokoch boli najväčšie objemy prílevu a odlivu PZI podľa teritoriálnej a odvetvovej štruktúry. Druhým cieľom je zhodnotiť vývoj ekonomického rastu SR, a to konkrétne zhodnotením vývoja HDP v našej krajine s následným porovnaním HDP vo vybraných krajinách. Poskytneme pohľad aj na vývoj inflácie a nezamestnanosti, ktoré patria medzi ukazovatele výkonnosti ekonomiky a tiež vypovedajú o ekonomickom raste.

Záverečnú prácu tvoria dve hlavné časti. Prvou časťou je teoretický pohľad na riešenú problematiku domácimi a zahraničnými autormi. Táto časť je rozdelená na dve hlavné podkapitoly, a to je priame zahraničné investície a ekonomický rast. V rámci priamych zahraničných investícií sme vysvetlili podstatu, členenie, faktory, či motívy PZI a v rámci ekonomického rastu sme sa zamerali na charakteristiku, zdroje, meranie a ukazovatele. Druhou časťou je analyzovanie dvoch hlavných cieľov tejto bakalárskej práce, a to zhodnotenie vývoja PZI a konkrétne prílevu a odlivu za sledované obdobie a zhodnotenie vývoja HDP, inflácie a nezamestnanosti SR v porovnaní s vybranými krajinami za analyzované obdobie.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Priame zahraničné investície

Z portálu Národnej banky Slovenska (www.nbs.sk) sa dozvedáme, že priama zahraničná investícia predstavuje kategóriu medzinárodných investícií, ktorá vyjadruje zámer subjektu, ktorý je rezidentom jednej ekonomiky (priamy investor), získať trvalý podiel v podniku so sídlom v inej ekonomike (podnik priamej investície).

Portál Medzinárodného menového fondu (www.imf.org) definuje priame zahraničné investície (PZI) nasledovne: priame zahraničné investície odrážajú trvalý záujem rezidentského subjektu jednej krajiny (priamy investor) v rezidentskom subjekte inej krajiny (podnik s priamymi zahraničnými investíciami), zahŕňajú všetky transakcie uskutočňované medzi priamym investorom a podnikom s priamymi zahraničnými investíciami. Pokrývajú začiatkové transakcie, ako aj všetky ďalšie transakcie medzi nimi.

Portál Konferencie Spojených národov pre obchod a rozvoj (www.unctad.org) priame zahraničné investície definuje ako investície, ktoré sú založené na dlhodobom vzťahu k podniku a ktoré odrážajú trvalý záujem a kontrolu rezidentským subjektom jednej krajiny (zahraničný investor alebo materská spoločnosť) v podniku rezidenta inej krajiny (podnik s PZI, filiálka alebo afilácia podniku).

Lipková, E. a kol. (2009) tvrdí, že priamymi zahraničnými investíciami rozumieme nákup zahraničných aktív na účel kontroly. Pod kontrolou rozumieme kontrolu hospodárenia firmy, ktorej aktíva sa nakúpili. Podľa definície americkej vlády o priame zahraničné investície ide v prípade nákupu minimálne 10 % akcií určitej akciovej spoločnosti alebo ekvivalentný podiel v inom type spoločnosti. Predpokladá sa, že 10 % podiel na spoločnosti už umožňuje vykonávať vlastnícku kontrolu, čo je hlavným znakom PZI. 10 % podiel uznáva väčšina definícií, aj keď sa nájdu také, ktoré vyžadujú 20 % podiel na zahraničných spoločnostiach.

Lipková, E. a kol. (2009) ďalej uvádza, že v zásade môžu mať PZI nasledujúce tri formy:

- nákup už existujúceho podniku alebo jeho časti v zahraničí,

-
- výstavba nových výrobných, resp. obchodných kapacít v zahraničí tzv. investícia „na zelenej lúke“,
 - vytvorenie spoločného podniku s lokálnou firmou.

Podľa **Szovics, P. – Tóth, M (2006)** priame zahraničné investície možno charakterizovať ako investície, pri ktorých domáci investori získavajú taký dlhodobý podiel na základnom kapitáli zahraničného podniku, ktorý im umožňuje značný stupeň vplyvu na jeho riadenie. Za priame investície sa v niektorých štátoch považujú investície už s 10 % vlastníckym podielom (napríklad na Slovensku), inde to môže byť odlišné.

Vlachynský, J. a kol. (2002) definuje PZI, že ide o reálne produkty prichádzajúce do krajiny vo forme peňazí alebo iných peniazmi ocniteľných majetkových hodnôt, ktoré môžu mať niektorú z týchto foriem:

- vznik alebo získanie výlučného podielu na podnikaní vrátane jeho rozšírenia,
- účasť na novovzniknutom alebo existujúcom podnikaní, ak investor vlastní alebo získa najmenej 10 % podielu na obchodnom imaní alebo hlasovacích práv,
- finančný úver na 5 a viac rokov poskytnutý na podnikanie, ak má investor výlučný alebo aspoň 10 % podiel alebo jeho úver spojený s dohodou o podiele na rozdelení zisku.

Pod pojmom priame zahraničné investície rozumieme také investovanie, ktoré zabezpečí firme určitú kontrolu. Bežne, ak firma získa v zahraničnej firme aspoň 10 % akcií, tak získava tým aj určitý vplyv na rozhodovanie a vtedy sa už jedná o priamu zahraničnú investíciu. Častým dôvodom prečo firma investuje do zahraničia je fakt, že má k dispozícii know-how, teda vedomosti a skúsenosti z výroby a marketingu, ktoré chce využiť aj na iných trhoch, teda má tzv. vzdelanostný kapitál (Pokrivčák, J. 2008).

Baláž, P. a kol. (2010) definuje priame zahraničné investície – investor umiestňuje svoje prostriedky v zahraničí s cieľom získať kontrolu nad podnikom, do ktorého investoval. Aj PZI sa môžu realizovať prostredníctvom nákupu cenných papierov, avšak tu už ide o dlhodobý vzťah medzi priamym investorom a zahraničným podnikom. Investor sa teda podieľa nielen na zisku, ale aj na vlastníctve, riadení a kontrole zahraničnej firmy.

Podľa Šíbl, D. – Šaková, B. (2000) sa priame zahraničné investície nemusia uskutočniť len vkladom prvotného, kmeňového kapitálu. V priebehu jeho pôsobenia sa priama zahraničná investícia môže navštíť aj vo forme ostatného kapitálu alebo reinvestovaného zisku. Potom priame zahraničné investície budú pozostávať z troch zložiek:

$$\text{Kmeňový kapitál} + \text{Ostatný kapitál} + \text{Reinvestovaný zisk} = \text{PZI}$$

Kmeňový kapitál = zahŕňa majetok vo filiálkach, všetky akcie v pobočkách a pridružených podnikoch (okrem prioritných akcií, ktoré majú charakter dlžných cenných papierov – debt securities) a iný kapitálový vklad (obstaranie strojov atď).

Ostatný kapitál = fondy, ktoré sa požičiavajú a vypožičiavajú, vrátane dlžných cenných papierov a dodávateľských úverov medzi priamymi investormi a filiálkami, pobočkami a pridruženými podnikmi.

Reinvestovaný zisk = je podiel na zisku priameho investora, ktorý mu nebol vyplatený pobočkou alebo pridruženým podnikom v podobe dividend alebo filiálkou v podobe podielu na príjmoch.

Priame zahraničné investície sa realizujú zakladaním zahraničných filiálok (dcérskych spoločností), a to výrobných, odbytových, bankových a pod. Dôvodom ich zakladania je snaha o dosiahnutie vyššieho zisku, obchádzanie obchodných prekážok, znižovanie dopravných nákladov a iné (Sršňová, J. 2000).

1.1.1 Členenie priamych zahraničných investícií

Podľa Baláža, P. a kol. (2010) základným hľadiskom členenia priamych investícií je podľa vlastníckeho podielu a spôsobu nadobudnutia.

Podľa toho rozlišujeme:

- 1) materská spoločnosť získa dostatočný počet akcií v zahraničnej spoločnosti, ktoré jej zaistia kontrolu pri hlasovaní,
- 2) materská spoločnosť získa alebo zakladá v zahraničí nové dcérske spoločnosti,
- 3) materská spoločnosť presúva do zahraničia fondy na financovanie rozvoja (expanzie) jej zahraničných pobočiek, príp. prevádza prostriedky do firiem, v ktorých už má rozhodujúcu účasť,

-
- 4) príjmy podnikov a zahraničných pobočiek materskej spoločnosti sú reinvestované do ich ďalšieho rozvoja.

Joint ventures – joint ventures alebo spoločné podniky predstavujú takú formu výrobnú alebo obchodnú činnosť, na ktorej sa zúčastňuje domáci i zahraničný partner, resp. partneri, a to v pomere, ktorý si stanovujú v zmluve alebo ktorý bol stanovený nariadením vlády krajiny sídla podniku.

Ďalším hľadiskom je členenie PZI podľa funkčného hľadiska: **horizontálne, vertikálne a konglomerátne investície.**

Šíbl, D. – Šaková, B. (2000) uvádzajú, že horizontálne priame zahraničné investície sú investície v dcérskych spoločnostiach v zahraničí, ktoré plnia rovnaké funkcie ako materská spoločnosť (napr. vyrábajú a predávajú rovnaký produkt, ale v inej krajine).

Pokrivčák, J. (2008) tvrdí, že horizontálne priame zahraničné investície vznikajú, ak firma v zahraničí produkuje skoro ten istý produkt ako produkuje doma.

Väčšina PZI má charakter horizontálnych investícií a uskutočňuje sa v rámci rozvinutých štátov. Rozvinuté štáty sú najväčšími poskytovateľmi PZI, ale aj najväčšími prijímateľmi PZI.

Materská firma investuje horizontálne, ak dcérske spoločnosti (afilácie, pobočky) pôsobia v zahraničí v tom istom odvetví a plnia tie isté funkcie ako ona, čiže napríklad vyrábajú tie isté produkty, poskytujú rovnaké služby a pod. (Baláž, P. a kol. 2010).

Podľa **Šíbl, D. – Šaková, B. (2000)** vertikálne priame zahraničné investície umožňujú, aby sa materská firma a jej jednotlivé dcérske spoločnosti špecializovali na určitý stupeň výrobného procesu, pričom každá z nich sa nachádza na inom stupni. Vertikálne investície sa podľa postupnosti výrobného procesu členia na spätné a následné.

Vertikálne priame zahraničné investície vznikajú, ak časť produkcie sa uskutočňuje doma a iná časť v zahraničí (Pokrivčák, J. 2008).

Pre vertikálne investície je charakteristické ako uvádza **Baláž, P. a kol. (2010)**, že materská firma a jej jednotlivé dcérske spoločnosti sa nachádzajú na rôznych stupňoch reprodukčného procesu. Pre každý stupeň je príznačná pomerne úzka špecializácia. Zmyslom týchto PZI je využívanie komparatívnych výhod v rôznych krajinách sveta –

fázy náročné na suroviny a lacnú pracovnú silu sa umiestnia tam, kde je ich dostatok, pričom výskum, vývoj a marketing sa realizujú väčšinou v materskej spoločnosti.

Šíbl, D. – Šaková, B. (2000) spomína, že konglomeratné priame zahraničné investície smerujú do odvetví nesúvisiacich s hlavným predmetom činnosti materskej spoločnosti.

Baláž, P. a kol. (2010) uvádzajú, že konglomerátne investície sú tie, ktoré smerujú do oblastí, ktoré nesúvisia s pôvodným hlavným predmetom činnosti materskej spoločnosti. Cieľom je diverzifikácia rizika, dočasné uloženie voľných finančných prostriedkov a pod.

1.1.2 Determinanty a faktory priamych zahraničných investícií

Zahranční investori pri umiestňovaní kapitálu do zahraničia používajú rôzne kritériá pri výbere a hodnotení krajiny.

Podľa Lipková, I. (2002) základné determinanty, ktorými sa zahraniční investori riadia pri rozhodovaní investovať v danej krajine sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke:

Tab. 1 Determinanty PZI

Determinanty		
Ekonomické		Politické
vnútorné	vonkajšie	
Ekonomická úroveň	Vyrovnanosť platobnej bilancie ekonomiky Miera zahraničnej zadlženosti	Politická stabilita
Veľkosť trhu		Rozsah štátnych zásahov do ekonomiky
Perspektívnosť trhu		Postoj k zahraničným investorom
Miera inflácie		Aktivita odborov
Mzdové náklady		Nebezpečenstvo znárodnenia
Dostupnosť pracovnej sily		
Kvalifikačná úroveň		
Infraštruktúra		
Fiškálna politika		
Možnosť transferu zisku		

Podľa Baláž, P. a kol. (2010) determinanty rozhodovania investorov je možné rozdeliť na dve skupiny:

Interné determinanty, ktoré vychádzajú z vnútorných podmienok a zdrojov firmy:

- manažment – manažéri firmy určujú druh a výšku investície a výber krajiny,

-
- nový zamestnanec – ak firma prijme nového pracovníka, ktorý má skúsenosti z medzinárodného podnikania, je bežné, že sa ich snaží využiť aj na novom pracovisku,
 - významná udalosť – napr. zníženie predaja na domácom trhu, snahu prekonať nevýhody spojené s exportom, nové možnosti použitia výrobku firmy, nový výrobok a pod.

Externé determinanty ako komplex činiteľov vychádzajúcich z ekonomického, kultúrneho a právneho prostredia, v ktorom firma pôsobí. Členia sa na dve skupiny:

- determinanty v materskej krajine – patria sem stimuly materskej krajiny na investovanie v zahraničí, vysoká cena pracovnej sily, či iné vysoké náklady na výrobu, nedostatok surovín a pod.,
- determinanty v hostiteľskej krajine – napr. rastúci trh a dopyt, atraktívne investičné prostredie, nízke ceny pracovnej sily, surovín, energií, dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily, úroveň infraštruktúry a pod.

Szovics, P. – Tóth, M (2006) za hlavné motívy, vedúce k tomu, aby si firmy založili v zahraničí svoje pobočky alebo subsidiary, sú predovšetkým tieto:

- využitie lacnejších výrobných faktorov,
- zníženie nákladov spojených so zahraničným obchodom,
- využitie výhodnejších daňových podmienok,
- zníženie kurzového rizika,
- diverzifikácia vstupov, výstupov a zisku,
- využitie výhodnejších zdravotných, bezpečnostných a ekologických predpisov,
- sledovanie svojich obchodných partnerov.

Baláž, P. a kol. (2010) považujú za hlavné motívy priamych zahraničných investícií tieto:

- zaistenie postavenia na trhu, získanie nového trhu, využitie trhovej príležitosti, daňové a finančné zvýhodnenie, zvýšenie goodwillu firmy, nízke platy na cieľovom trhu, zaistenie dodávok surovín a pod.

1.2 Ekonomický rast

Pri sledovaní rastu produktu musíme podľa **Árendáša, M. (2007)** rozlišovať dva prípady. V prvom prípade, ak ide o krátkodobé zvyšovanie produktu, po určitom čase dochádza k poklesu – hovoríme, že ide o rast skutočného produktu v zmysle jeho cyklického kolísania. V druhom prípade, ak ide o dlhodobý trend spojený s plynulým zvyšovaním produkčných možností ekonomiky – hovoríme, že ide o dlhodobý rast potencionálneho produktu alebo ekonomický rast.

Teórie rastu sústreďujú pozornosť na dlhodobý vývoj potencionálneho produktu, skúmajú zdroje rastu, ktoré dlhodobo podmieňujú vývoj potencionálneho produktu a nie krátkodobé výkyvy skutočného produktu.

Podľa **Peterson, W. C. (1988)** ekonomický rast, môže byť definovaný ako expanzia národnej schopnosti produkovať tovary a služby, ktoré ľudia chcú. Pretože výrobné kapacity ekonomiky závisia v podstate na množstve a kvalite zdrojov, ako aj na úrovni technologického dosiahnutia, ekonomický rast zahŕňa proces rozširovania a zlepšovania týchto determinantov výrobných kapacít.

Hoci základnou definíciou ekonomického rastu je potencionál ekonomiky pre výrobu tovarov a služieb, nie je postačujúcou definíciou. Výrobná kapacita je veľmi dôležitá k pochopeniu ekonomického rastu, ale skutočný rast závisí nielen od zmeny v potenciále ekonomiky pre produkciu, ale tiež do akej miery je kapacita využitá. Ekonomický rast zahŕňa, v iných slovách, postupom času zvyšovať skutočný output tovarov a služieb, ako aj zvýšiť schopnosť ekonomiky produkovať tovary a služby.

McKenzie, R. B. (1986) tvrdí, že ekonomický rast je expanzia národnej schopnosti produkovať tovary a služby, ktoré ľudia chcú. Pretože výrobné kapacity ekonomiky závisia v podstate na množstve a kvalite zdrojov, ako aj na úrovni technológie, ekonomický rast musí zahŕňať rozširovanie a zlepšovanie týchto faktorov produkcie. Obzvlášť dôležité sú akumulácia kapitálu prostredníctvom úspor a investícií, zlepšovanie ľudských schopností a technologický pokrok.

Parkin, M. (2003) spomína, že ekonomický rast zvyšuje našu životnú úroveň, ale to neprekoná nedostatok a nevyhne sa nákladom obetovanej príležitosti. Aby naša ekonomika rástla, musíme čeliť kompromisu – kompromis životnej úrovne – a čím rýchlejšie rastie produkcia, tým väčšie sú náklady obetovanej príležitosti ekonomického rastu. Dva kľúčové faktory zahŕňa ekonomický rast, a to technologická zmena a zhromažďovanie kapitálu. Technologická zmena je vývoj nových produktov a lepšie

spôsoby výroby tovarov a služieb. Zhromažďovanie kapitálu je rast kapitálových zdrojov, ktoré zahŕňajú ľudský kapitál.

Ekonomický rast ako uvádza **Lisý, J. a kol. (2002)** vyjadruje zvyšovanie hrubého národného produktu (HNP), resp. hrubého domáceho produktu (HDP) v čase. Je výsledkom rozvoja hospodárskej činnosti a predstavuje kvantitatívne a kvalitatívne národohospodárske výsledky. O ekonomickom raste hovoríme aj vtedy, keď rastie HDP pripadajúci na jedného obyvateľa, to znamená, že tempo rastu HDP musí byť vyššie ako tempo rastu obyvateľstva.

Podľa **Baraník, M. – Habánik, J. (2002)** ekonomický rast predstavuje také zmeny v hospodárstve, ktoré sa prejavujú v prírastku základných makroekonomických veličín v čase. V krátkom období ide o prírastok reálneho HDP, v dlhom období o rast potenciálneho produktu. Predpokladom skutočného ekonomického rastu je prírastok reálneho HDP na jedného obyvateľa. To znamená, že tempo rastu reálneho HDP je vyššie ako tempo rastu obyvateľstva. Hybná sila ekonomického rastu spočíva v jeho faktoroch, ktorými sú ľudské zdroje, prírodné zdroje, tvorba kapitálu a technológia.

Weil, D. N. (2008) definuje ekonomický rast je:

- a) v užšom zmysle (najmä v teórii ekonomického rastu): dlhodobejšia, trvalejšia zmena (vzostup) životnej úrovne štátu (či vymedzeného územia) v čase,
- b) v širšom zmysle (najmä praxi, ale aj teórii): akákoľvek zmena (vzostup) životnej úrovne štátu (či vymedzeného územia) v čase.

1.2.1 Zdroje ekonomického rastu

Podľa **Árendáša, M. (2007)** rozdeľujeme zdroje ekonomického rastu do dvoch skupín:

- Kvantitatívne zdroje rastu (práca, pôda, kapitál), ktoré sa označujú tiež ako extenzívny rast, sú charakterizované tým, že do výroby sú zapájané ďalšie množstvá práce prírodných zdrojov a kapitálu s rovnakými kvalitatívnymi charakteristikami. Extenzívny preto, lebo tieto dodatočné zdroje nemenia vo všeobecnosti priemernú produktivitu práce.
- Kvalitatívne zdroje rastu, tiež označované ako intenzívny rast. Sú charakterizované zvyšovaním kvalifikácie pracovníkov, využívaním

kvalitnejších prírodných zdrojov, rozvojom technickej úrovne, fixného kapitálu, t. j. rozvoj kvalitatívnych zložiek výrobných faktorov. Intenzívny rast preto, že je spojený s dokonalejšími výrobnými faktormi, t. j. uskutočňuje sa na úkor účinnosti výrobných faktorov.

Medzi kvalitatívne zdroje v širšom zmysle slova zahrňujeme: deľbu práce, reguláciu zo strany štátu, slobodu vlastníctva, informačné vybavenie výrobcov.

Lisý, J. a kol. (2002) tvrdí, že ekonomický rast sa dosahuje extenzívnym alebo intenzívnym využívaním výrobných faktorov. Extenzívny rast je výsledkom zvyšovania vstupov výrobných faktorov. Ak zvyšujeme produkciu na jednotku vstupu, ide o intenzívny rast. Základnými zdrojmi ekonomického rastu sú: vedecko-technický pokrok, práca (pracovné sily), technické a technologické zlepšenia, prírodné zdroje.

Ekonomický rast ako uvádza **Baraník, M. – Habánik, J. (2002)** je založený na zvyšovaní produktívnej schopnosti ekonomiky. Produktivita je hlavným faktorom ekonomického rastu. Produktivitu determinujú najmä tieto faktory:

- a) Fyzický kapitál (stroje, prístroje, zariadenia, budovy)
- b) Ľudský kapitál (znanosti a schopnosti pracovnej sily)
- c) Prírodné bohatstvo (ropa, plyn, pôda, klimatické podmienky)
- d) Technologické zmeny a inovácie (zmeny vo výrobných procesoch alebo implementácia nových produktov a služieb).

1.2.2 Meranie ekonomického rastu

Lisý, J. a kol. (2002) uvádza, že ekonomický rast môžeme vyjadriť tromi spôsobmi:

1. ako rozdiel medzi hodnotou reálneho produktu v čase t a hodnotou reálneho produktu v čase $t - 1$, t.j. $Q = Q_t - Q_{t-1}$,

2. ako podiel hodnoty reálneho produktu v čase t a hodnoty reálneho produktu v čase $t - 1$, vyjadrený v percentách, t.j.

$$r = \frac{Q_t}{Q_{t-1}} * 100 (\%)$$

kde: r – koeficient rastu (angl. Rate – pomer),

3. tempo rastu, ktorým rozumieme prírastok reálneho produktu. Je to relatívny prírastok, ktorý vyjadruje percentuálny podiel absolútneho prírastku v danom období a dosiahnutej úrovne reálneho produktu v predchádzajúcom období, t.j.

$$g = \frac{Q_t - Q_{t-1}}{Q_{t-1}} * 100 (\%)$$

Pri tempe rastu rozlišujeme reálny a potencionálny produkt.

Podľa **Árendáša, M. (2007)** meranie vývoja produktu môže byť vyjadrené absolútne ako rozdiel produktu v období (Y_t) a produktu v predchádzajúcom období (Y_{t-1}), alebo ako koeficient rastu a tempo rastu:

$$Y = Y_t - Y_{t-1} \quad \text{— absolútny rast v mld. Sk}$$

$$r = \left(\frac{Y_t}{Y_{t-1}} \right) * 100 (\%)$$

kde r = koeficient rastu.

$$R = \left(\frac{Y_t - Y_{t-1}}{Y_{t-1}} \right) * 100 (\%)$$

kde R = tempo rastu.

Baraník, M. – Habánik, J. (2002) tvrdí, že ekonomický rast možno explicitne vyjadriť tromi spôsobmi:

- v absolútnej veličine ako prírastok reálneho HDP medzi dvoma obdobiami, t.j. $\Delta Y = Y_t - Y_{t-1}$
- ako koeficient ekonomického rastu (r), ktorý možno vyjadriť ako podiel hodnoty reálneho HDP v čase t a hodnoty reálneho HDP v čase $t-1$.
$$y = \frac{Y_t}{Y_{t-1}} * 100 \%$$
- ako tempo ekonomického rastu (G), ktoré možno vyjadriť ako percentuálny podiel absolútneho prírastku HDP v predchádzajúcom období.
$$y = \frac{Y_t - Y_{t-1}}{Y_{t-1}} * 100 \%$$

1.2.2.1 Makroekonomické veličiny HDP a HNP

Makroekonomickú výkonnosť ekonomiky možno vyjadriť a merať niekoľkými spôsobmi a pomocou niekoľkých makroekonomických veličín. Základnou

makroekonomickou veličinou, ktorá sa používa na meranie výkonnosti ekonomiky, je ukazovateľ hrubý domáci produkt a hrubý národný produkt.

Hrubý domáci produkt (HDP) podľa **Árendáša, M. (2007)** predstavuje hodnotu finálnych tovarov a služieb, vyrobených výrobnými faktormi na území daného štátu, bez ohľadu na to, kto je ich vlastníkom.

Hrubý domáci produkt možno z vecného hľadiska vymedziť ako súhrn finálnych statkov a služieb vyrobených a poskytnutých za určité časové obdobie výrobnými faktormi na území danej krajiny, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. HDP teda zohľadňuje územný princíp. Hrubý domáci produkt je najkomplexnejším meradlom celkovej úrovne výroby statkov a služieb v danej krajine (Lisý, J. a kol. 2002).

Podľa **Frank, R. H. – Berwanke, B. S. (2003)** hrubý domáci produkt je trhovacia cena (HDP je súčet trhových hodnôt mnohých tovarov vyrobených v krajine. Tovary, ktoré sa nepredávajú prostredníctvom trhu sa do HDP nezapočítavajú. Výnimkou sú tovary poskytované vládou, ktoré sa zahrňujú do HDP v cene, ktorú za nich vláda zaplatila) finálnych tovarov (Finálne tovary sa do HDP započítavajú. Medziprodukty, ktoré sa pri výrobe finálnych tovarov spotrebujú sa do HDP nezapočítavajú. Hodnota finálnych tovarov sa stanovuje pomocou pridaných hodnôt) vyrobených v krajine za dané časové obdobie.

Samuelson, P. A. – Nordhaus, W. D. (1992) tvrdí, že hrubý domáci produkt je termín priradený celkovej peňažnej hodnote statkov a služieb, ktoré krajina vyrobila za daný rok. Je to číslo, ku ktorému dospejeme, ak použijeme peniaze ako meradlo na rôzne statky a služby. Je to suma peňažných hodnôt všetkých spotrebných a investičných statkov, štátnych nákupov a čistého vývozu do ostatných krajín.

V rámci hrubého domáceho produktu ekonómia rozlišujú nominálny HDP a reálny HDP.

Samuelson, P. A. – Nordhaus, W. D. (1992) definuje nominálny GDP ako celkovú peňažnú hodnotu statkov a služieb vyrobených v danom roku, pričom hodnoty sú vyjadrené v trhových cenách každého roka. Reálny GDP koriguje nominálny GDP tým, že output hodnotí cenami základného roka, čím vytvára konštatné peňažné meradlo outputu.

Mankiw, N. G. (2000) objasňuje, že z nominálneho a reálneho HDP môžeme spočítať tretí užitočný štatistický ukazovateľ: deflátor HDP, ktorý porovnáva súčasnú cenovú hladinu s cenami základného obdobia. Deflátor počítá zmenu nominálneho

dôchodku, ktorá je spojená so zvýšením cenovej hladiny a nie je spojená so zmenou množstva vyrábaného tovaru.

$$\text{Deflátor HDP} = \frac{\text{nominálny HDP}}{\text{reálny HDP}} * 100$$

Baily, M. N. – Friedman, P. (1991) definuje HNP ako celkové množstvo tovarov a služieb vyprodukovaných v ekonomike za dané obdobie. HNP je hrubé meradlo outputu, čo znamená, že neobsahuje úpravu nahradenia kapitálu, ktorý bol použitý vo výrobnom procese. HNP je tiež meradlom celkových príjmov.

Nominálny HNP meria celkové množstvo tovarov a služieb vyrobených v danom roku, pokiaľ ide o ceny toho istého roka.

Reálny HNP je lepší spôsob merania úrovne produkcie v ekonomike. Reálny HNP počíta hodnotu produkcie na základe cien v základnom roku. Má nominálnu hodnotu HNP rok od roku a odstraňuje vplyv inflácie.

Podľa **Hyman, D. N. (1992)** HNP je trhovú hodnotu finálnych tovarov a služieb ekonomiky vyprodukovaných počas obdobia jedného roka. Tovary a služby, ktorých hodnoty sú zahrnuté do HNP sú finálnymi produktmi krajiny, ktoré sú predávané konečným spotrebiteľom a nie sú používané ako materiály, diely alebo služby, ktoré by boli zahrnuté do hodnoty ďalších položiek, ktoré majú byť predané.

Nominálny HNP je trhovú hodnotu celkovej produkcie finálneho outputu krajiny na základe súčasných cien za tovary a služby vyprodukovaných v priebehu roka.

Reálny HNP je miera hodnoty celkového outputu finálnych produktov krajiny získaná použitím trhových cien produktov v určitom základnom alebo referenčnom roku.

1.2.2.2 Meranie hrubého domáceho produktu

Árendáš, M. (2007) uvádza, že v praxi sa uplatňujú tri metódy výpočtu GDP:

- metóda výrobná z hľadiska tvorby produktu,
- metóda dôchodkovo-príjmová z hľadiska rozdeľovania,
- metóda produktovo-výdavková z hľadiska užitia produktu.

V prvej metóde autor uvádza, že náro hospodárske štatistiky vykazujú tvorbu GDP v troch skupinách odvetví:

- primárny sektor: poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov, ťažba rúd, atď.,
- sekundárny sektor: spracovateľský priemysel a stavebníctvo,
- terciárny sektor: doprava, obchod, spoje, služby (školsťvo, zdravotníctvo, obrana a pod.).

Podľa **Lisého, J. a kol. (2002)** použitie dôchodkovej metódy znamená, že výkonnosť ekonomiky sa meria a vyjadruje pomocou príjmov (dôchodkov) jednotlivých subjektov, ktoré získavajú za služby výrobných faktorov:

- mzdy a iné zamestanenecké príjmy, t.j. hrubé mzdy,
- čisté úroky, ktoré predstavujú rozdiel úrokov získaných subjektom a úrokov platených iným subjektom,
- renty, dôchodky vlastníkov pôdy,
- zisk firiem pred zdanením – hrubý zisk,
- dôchodok firiem nezapísaných v obchodnom registri, ale v živnostenskom registri (dôchodky živnostníkov, roľníkov a pod.),
- amortizácia,
- nepriame dane.

Dôchodková metódu charakterizuje, že HDP sa rovná súčtu dôchodkov za prácu a dôchodkov z kapitálu. Dôchodky za prácu (činia asi 75 % HDP) zahrňujú mzdy, platy a príjmy samostatných podnikateľov. Dôchodky z kapitálu (asi 25 % HDP) pozostávajú z príjmov z fyzického kapitálu (tovární, strojov a kancelárskych budov) a nehmotného kapitálu (ako sú autorské práva a patenty). Dôchodky z kapitálu majú formu ziskov, ktoré dostávajú vlastníci spoločností, renty platené majiteľom pôdy alebo budov, úrokov, ktoré dostanú majitelia dlhopisov a poplatkov platených majiteľom autorských práv a patentov (Frank, R. G. – Berwanke, B. S. 2003).

Podľa **Lisého, J. a kol. (2002)**, ak meriame HDP výdavkovou metódou pomocou výdavkov spojených s jeho realizáciou, môžeme ho vyjadriť ako súčet týchto položiek:

- výdavky domácností na osobnú spotrebu tovarov a služieb – C,
- súkromné hrubé domáce investície firiem – I,
- výdavky štátu na nákup tovarov a služieb – G,

-
- čistý export – NX.

Frank, R. H. – Berwanke, B. S. (2003) tieto položky charakterizuje podrobnejšie.

Výdaje na spotrebu zahrňujú výdaje domácností na tovary a ďalej sa delia na tri skupiny:

- predmety dlhodobej spotreby – majú dlhú životnosť (napr. automobily a nábytok),
- predmety krátkodobej spotreby – majú kratšiu životnosť (napr. potraviny a oblečenie),
- služby – predstavujú významnú zložku spotrebiteľských výdajov (všetky služby od strihania vlasov, jazd taxíkom až po právne a finančné poradenstvo).

Investície sú výdaje firiem na finálne tovary a delia sa na tri skupiny:

- investície firiem do fixného kapitálu – nákupy nových kapitálových tovarov (stroje, továrne atď),
- investície do obytných budov – výstavba nových domov a bytových stavieb.
- investície do zásob – nepredajné tovary, ktoré sa zahrňujú do zásob.

Vládne nákupy sú nákupy finálnych výrobkov, ako sú napr. bojové lietadla, a služieb, napr. výučby vo verejných školách. Vládne nákupy nezahrňujú transferové platby, ktoré sú jednostranné platby vlády, za ktoré nedostáva žiadne tovary. Príkladom transferových platieb sú dávky sociálneho zabezpečenia, podpory v nezamestnanosti, platy štátnych úradníkov a sociálne podpory. Tiež sa vylučujú úroky platené z vládneho dlhu.

Čistý vývoz je vývoz mínus dovoz:

- Vývoz – v krajine vyrobené finálne tovary, ktoré sa predávajú do zahraničia.
- Dovozy – nákupy tovarov, ktoré boli vyrobené v zahraničí, domácimi kupujúcimi. Dovozy sa odčítajú do vývozu a výsledná čiastka predstavuje výdaje na tovary vyrobené v krajine.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je analyzovať a zhodnotiť vývoj priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike v sledovanom období a vývoj ekonomického rastu v Slovenskej republike v porovnaní s vybranými krajinami v sledovanom období.

Predmetom skúmania je v rámci priamych zahraničných investícií ich prílev a odliv do krajín a odvetví, a v rámci ekonomického rastu je to porovnanie HDP, inflácie a nezamestnanosti so susedskými krajinami Slovenskej republiky, a to:

Česká republika, Rakúsko, Ukrajina, Poľsko, Maďarsko.

Vlastnú prácu sme rozdelili do dvoch hlavných oblastí.

Prvá je zameraná na informácie o stave a vývoji PZI, ďalej sa podrobne venujeme prílevu a odlivu PZI nielen z teritoriálneho hľadiska, ale aj z odvetvového.

Druhá oblasť poskytne obraz o vývoji HDP Slovenskej republiky za analyzované obdobie a porovnáme tento vývoj s vybranými krajinami, tiež spomenieme, aký bol trend vývoja inflácie a nezamestnanosti v jednotlivých krajinách.

K dosiahnutiu hlavného cieľa záverečnej práce predchádza splnenie čiastkových cieľov, v ktorých sa zameriavame na:

- oboznámenie so stavom a vývojom PZI v jednotlivých sledovaných rokoch,
- analyzovanie prílevu a odlivu PZI – v rámci prílevu, z ktorých krajín v najväčšej miere prúdili do SR a do akých ekonomických odvetví, a v rámci odlivu, do ktorých krajín a ekonomických odvetví smerovali investície našej republiky v najväčších objemoch,
- zhodnotenie výšky celkového stavu HDP a HDP na 1 obyvateľa v našej republike, s následným porovnaním s vybranými krajinami, s cieľom zistiť, aký bol trend vývoja krajín za analyzované obdobie,
- zhodnotenie vývoja inflácie a nezamestnanosti Slovenskej republiky a jeho porovnanie s vybranými krajinami.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Na dosiahnutie hlavného cieľa bakalárskej práce je potrebné zvolit' si vhodný a správny pracovný postup.

Postup pri spracovávaní bakalárskej práce je zložený z jednotlivých fáz:

- stanovenie postupu riešenia danej problematiky,
- zvolenie časového rozpätia,
- zber, zhromažďovanie informácií pre analýzu, ich spracovanie a vyhodnotenie,
- zvolenie správnych metód skúmania,
- vyhodnotenie spracovaných informácií.

Stanovenia postupu riešenia danej problematiky:

Pri spracovaní prvej časti práce, ktorá sa týkala PZI sme si vybrali také krajiny a ekonomické odvetvia, do ktorých v najväčšej miere prúdili investície zo Slovenskej republiky v sledovanom období, a také krajiny a ekonomické odvetvia, z ktorých prúdili PZI v najväčšom objeme do našej republiky.

Pri spracovaní druhej časti práce o ekonomickom raste sme si zvolili ako predmet skúmania susedské krajiny Slovenskej republiky. V rámci analýzy inflácie a nezamestnanosti sme už medzi skúmané krajiny nezaradili Ukrajinu a to z dôvodu, že informácie sme čerpali z OECD, ktorej Ukrajina nie je členom.

Zvolenie časového rozpätia:

Za časové rozpätie pri analyzovaní PZI sme si zvolili obdobie piatich rokoch, a to od roku 2005-2009. A pri analyzovaní ekonomického rastu sme si stanovili za skúmané obdobie uplynulé desaťročie, t. j. roky 2001-2009.

Zber, zhromažďovanie informácií pre analýzu, ich spracovanie a vyhodnotenie:

Informácie na dosiahnutie hlavných dvoch cieľov sme získavali:

- na analýzu PZI – oficiálna stránka Národnej banky Slovenska, ročné publikácie Národnej banky Slovenska, predbežné údaje Národnej banky Slovenska,
- na analýzu HDP – oficiálna stránka UNCTAD, štatistické dokumenty UNCTAD,

-
- na analýzu inflácie a nezamestnanosti – oficiálna stránka OECD, štatistické údaje OECD.

Informácie, ktoré sme získali zo spomenutých zdrojov sme najprv roztriedili a následne spracovali do tabuliek, ktoré sme použili nielen na analýzu problémov, ale aj ako zdroj pre vytvorenie grafov.

Zvolenie metód skúmania:

V záverečnej práci boli zvolené nasledovné metódy skúmania:

- *metóda analýzy*: použijeme ju pri vyhodnocovaní a analyzovaní prílevov a odlivov PZI, vývoji HDP, inflácie a nezamestnanosti,
- *metóda komparácie*: použijeme ju pri porovnávaní jednotlivých prílevov a odlivov PZI, pri priestorovom a časovom porovnávaní vývoja HDP, inflácie a nezamestnanosti SR s jednotlivými krajinami,
- *grafická metóda*: využijeme ju pri spracúvaní grafov znázorňujúcich prílev a odliv PZI podľa teritoriálnej a odvetvovej štruktúry, ako aj pri tvorbe grafov týkajúcich sa HDP, inflácie a nezamestnanosti,
- *metóda opisného charakteru*: opíšeme, do a z ktorých krajín a sektorov prúdili PZI v najväčšej miere, resp. v najnižšej, ako ovplyvnili vývoj danej krajiny a pod., a tiež opíšeme vývoj HDP, inflácie a nezamestnanosti v sledovanom období, kde boli tieto ukazovatele najvyššie, kde najnižšie, ako rástli, či klesali.

Vyhodnotenie spracovaných informácií

V tejto práci pomocou získaných informácií z jednotlivých zdrojov vytvoríme tabuľky a grafy, a pomocou nich vysvetlíme vývoj PZI a ekonomického rastu.

4 Výsledky práce

4.1 Analýza vývoja a stavu priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike

V tejto kapitole sa zaoberáme vývojom a stavom priamych zahraničných investícií v rámci Slovenskej republiky za analyzované obdobie. Základnou podstatou priamych zahraničných investícií je, že predstavujú nákup zahraničných aktivít na účel kontroly podniku. Poskytneme pohľad nielen na vývoj a stav PZI, ale aj na prílev PZI do SR a na odliv PZI do najvýznamnejších partnerských krajín v rámci zahraničnoobchodných vzťahov. Budeme sa venovať nielen teritoriálnej štruktúre, ale aj odvetvovej štruktúre.

Vývoj priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike:

Na základe informácií z portálu Národnej banky Slovenska zhodnotíme vývoj PZI za roky 2005 až 2008, aká bola ich výška na konci každého roka a akú mali tendenciu rasti, či poklesu.

Tab. 2 Priame zahraničné investície v SR (mld. EUR)

	2005	2006	2007	2008
Majetková účasť a reinvestovaný zisk	22,3	25,1	27,1	29,5
Ostatný kapitál	2,8	4,2	5,3	6,7
Celkom	25,1	29,3	32,4	36,2

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Na základe uvedenej tabuľky vidíme, že stav priamych zahraničných investícií mal počas skúmaného obdobia neustále rastúcu tendenciu. PZI sa každým rokom zvyšovali v rámci majetkovej účasti a reinvestovaného zisku, ale aj do ostatného kapitálu. Hlavným cieľom zahraničných investorov boli investície do majetkovej účasti a reinvestovaného zisku, ale každým rokom sa investície ostatného kapitálu podieľali väčším percentom na celkových priamych zahraničných investíciách. Podiel investícií do ostatného kapitálu, v rámci vývoja celkových PZI, možno hodnotiť len pozitívne, pretože investície do našej krajiny rástli približne na úrovni 3-4 mld. EUR.

Stav priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike v roku 2009

K roku 2009 Národná banka Slovenska zverejnila len stav priamych zahraničných investícií do majetkovej účasti a reinvestovaného zisku. Celkový stav priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike do majetkovej účasti a reinvestovaného zisku dosiahol k 31.12.2009 úroveň 30,8 mld. EUR, čo predstavovalo medziročné zvýšenie o 1,3 mld. EUR.

Tab. 3 Stav PZI v SR za rok 2009 (mld. EUR)

	2009
Majetková účasť a reinvestovaný zisk	30,8

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

4.1.1 Zhodnotenie prílevu priamych zahraničných investícií

V tejto časti poskytneme pohľad na prílev PZI a ich vývoj v analyzovanom období. Objasníme podiel jednotlivých krajín, ktoré v sledovanom období investovali najviac finančných prostriedkov do celkových priamych zahraničných investícií. Avšak analýza sa nebude týkať len krajín, odkiaľ pochádzajú investície, ale aj sektorov, v ktorých investície priniesli najväčší úžitok.

Tab. 4 Prílev PZI v mil. EUR

	2005	2006	2007	2008	2009
Majetková účasť	737	2 134	1 178	1 318	839
Reinvestovaný zisk	900	1 092	684	203	—
Ostatný kapitál	866	1 401	1 072	1 802	—
Celkom	2 503	4 627	2 934	3 323	839

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Kurz: 1 EUR = 30,126 SKK

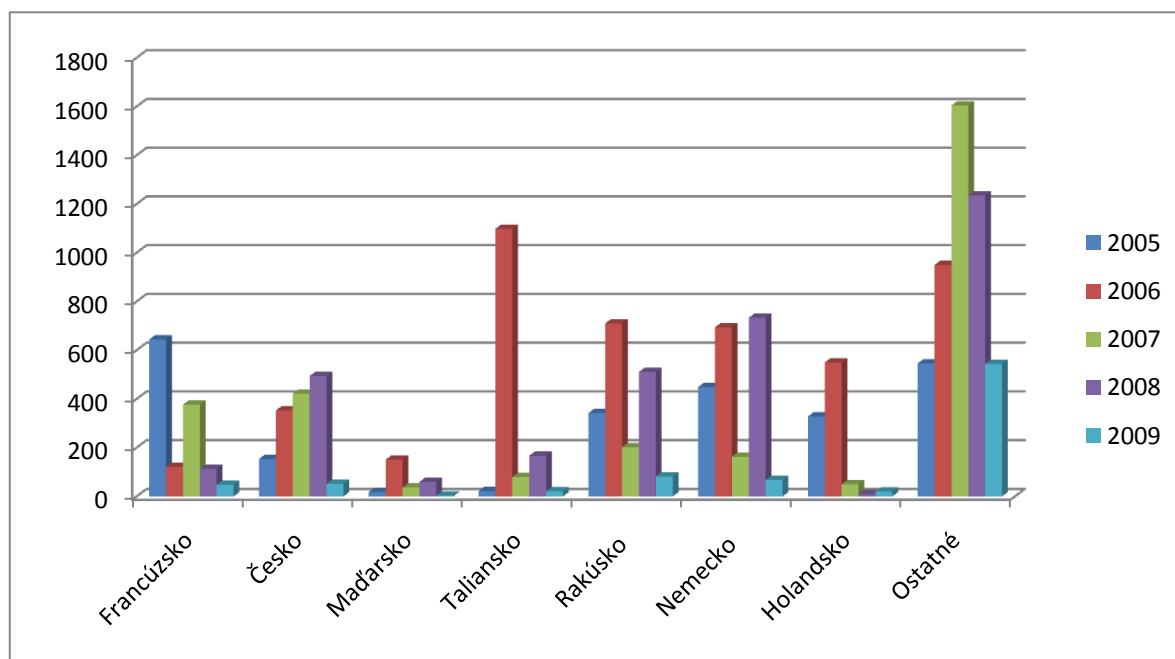
Na základe tab. 3 vidíme, že celkový objem prílevu PZI mal kolísavý priebeh, jeden rok rástli, druhý rok zase klesali. Najvyšší objem PZI bol v roku 2006 na úrovni vyše 4,5 mld. EUR a v ostatných rokoch boli PZI približne na úrovni 3 mld. EUR. Najvyšší nárast sme zaznamenali v roku 2006, keď objem PZI mal hodnotu 4 627 mil. EUR, čo oproti roku 2005 znamenal nárast o 2 124 mil. EUR. Od začiatku hospodárskej krízy sa PZI trochu znižovali, príčinou boli spomínané krízové javy vo svetovej

ekonomike, nárast nákladovosti investičného kapitálu a zníženie tempa rastu ekonomického rozvoja vo svete. V roku 2009 sme zaznamenali, že Slovensko ako jediná krajina v strednej a východnej Európe zaznamenala nárast priamych zahraničných investícií. Mínusové čísla zaznamenali všetky ďalšie štáty Česko, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko, Chorvátsko, Bulharsko, Rumunsko, Estónsko, Lotyšsko, Litva, či Ukrajina a Rusko. Nárast bol zapríčinený najmä investíciou spoločnosti TriGranit v hodnote 2,3 mld. USD do oblasti nehnuteľností. Táto jediná investícia tvorila v roku 2009 viac ako 40 % priamych zahraničných investícií na Slovensku.

Tab. 3 znázorňuje popri objeme prílevu PZI, aj štruktúru jednotlivých súčastí PZI, a to reinvestovaný zisk (podiel zahraničných investorov na zisku spoločnosti, ktorý nie je vyplatený vo forme dividend a teda zostáva na účtoch krajiny), majetkovú účasť a ostatný kapitál. Reinvestovaný zisk sa v posledných troch rokoch podieľal stále menším percentom na celom objeme PZI, a to v dôsledku rastúcich a vysokých vyplatených dividend. Investície do majetkovej účasti tiež postupne klesali, a naopak do ostaného kapitálu rástli.

Na základe tab. 5, uvedenej v prílohe, nasledujúci graf znázorňuje krajin, z ktorých v sledovanom období plynuli do SR najväčšie objemy PZI.

Obr. 1 Prílev PZI do SR podľa krajín pôvodu

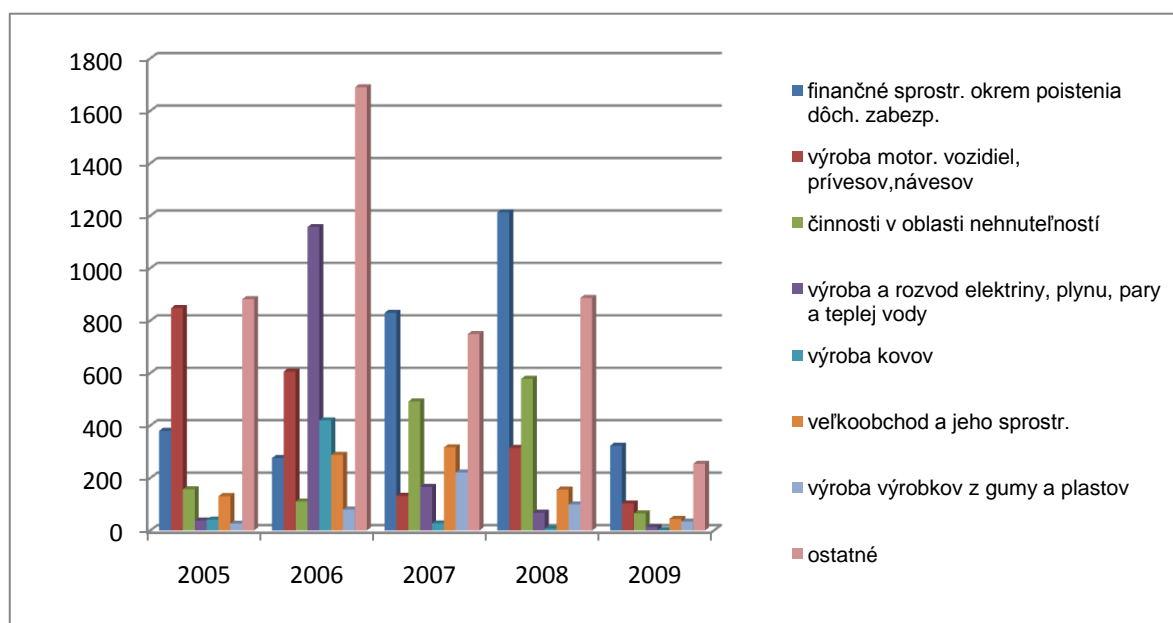

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Na základe uvedeného grafu je zjavné, že investície v sledovanom období k nám prúdili hlavne z krajín Holandska, Nemecka, Rakúska a ostatných krajín ako napr. USA, Južná Kórea a Japonsko. V menšej miere, ale aj výraznej sa podieľali krajiny Taliansko, Francúzsko, Česko a Maďarsko. Aj keď v posledných rokoch nejaký výrazne holanďania neinvestovali, tak Holandsko je krajina, ktorá do našej krajiny od jej vzniku investovalo už 10 mld. EUR. Zameriavali sa predovšetkým na západ SR a zakladali si tu dcérske spoločnosti svojich veľkých firiem, ako sú napr.: AEGON, HEINEKEN, ING BANK či UPC. Postupne rozširujú svoje záujmy aj na východ SR do oblastí stavebníctva, cestovného ruchu a logistiky. Počas sledovaného obdobia najväčšiu investíciu uskutočnili talianski investori v roku 2006. Talianske firmy zvýšili svoju účasť o 1,098 mld. EUR, značnú časť v hodnote 839 mil. EUR tvorili prostriedky talianskej spoločnosti Enel S.p.A z ukončenej privatizácie 66 % akcií slovenských elektrární. Najvýraznejší realizovaný prílev do majetkového kapitálu bol v roku 2005 uskutočnený prostredníctvom juhokórejských firiem. Juhokórejské firmy zvýšili svoju majetkovú účasť o viac ako 0,22 mld. EUR, podstatu tvorila investícia KIA Motors, tzv. investícia na zelenej lúke, ohlásená v roku 2004, keď v roku 2005 došlo k prvým výraznejším vkladom do základného kapitálu.

Na základe tab. 6, uvedenej v prílohe, v nasledujúcom grafe sme znázornili hlavné odvetvia, do ktorých prúdili priame zahraničné investície.

Obr. 2 Prílev PZI do SR podľa odvetví

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Na základe uvedeného grafu je zjavné, že zahraniční investori hlavne investovali do ekonomických odvetví finančného sprostredkovania, do výroby motorových vozidiel a do výroby a rozvodu elektrickej energie. V priebehu sledovaného obdobia sa prevažne rovnakou mierou investovalo do ostatných odvetví, s výnimkou oblasti nehnuteľností. Medzi najvýznamnejšie ostatné odvetvia, ktoré ako vidíme sa výraznou mierou v porovnaní s ostatnými spomenutými odvetviami podieľajú na celkových investíciách, považujeme spracúvanie dreva a výrobkov z dreva, pošty a telekomunikácie, či výrobu elektrických strojov a prístrojov. Tieto investície do ostatných odvetviach rástli každým sledovaným rokom a v roku 2009 predstavovali hodnotu 1 690 mil. EUR. V roku 2005 sa do výroby motorových vozidiel investovalo 848 mil. EUR, a to hlavne automobilky KIA a Peugeot. Avšak najväčší záujem zahraničných investorov je v sektore finančné sprostredkovanie. V roku 2008 do tohto sektora bolo investovaných 1 213 mil. EUR. Medzi najvýznamnejšie firmy v oblasti sprostredkovania OVB Allfinanz Slovensko, MBI Marketingberatung Int., či Partners Group SK.

4.1.2 Zhodnotenie odlivu priamych zahraničných investícií

V tejto časti poskytneme pohľad na odliv PZI a ich vývoj v analyzovanom období. Objasníme podiel investícií našej republiky v jednotlivých krajinách, do ktorých sme v sledovanom období investovali najviac finančných prostriedkov. Avšak analýza sa nebude týkať len krajín, kam investície smerovali, ale aj sektory kde sme najviac investovali.

Tab. 7 Odliv PZI do zahraničia v mil. EUR

	2005	2006	2007	2008	2009
Majetková účasť	116	312	309	209	313
Reinvestovaný zisk	3	159	100	203	—
Ostatný kapitál	37	33	83	-37	—
Celkom	156	504	492	375	313

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

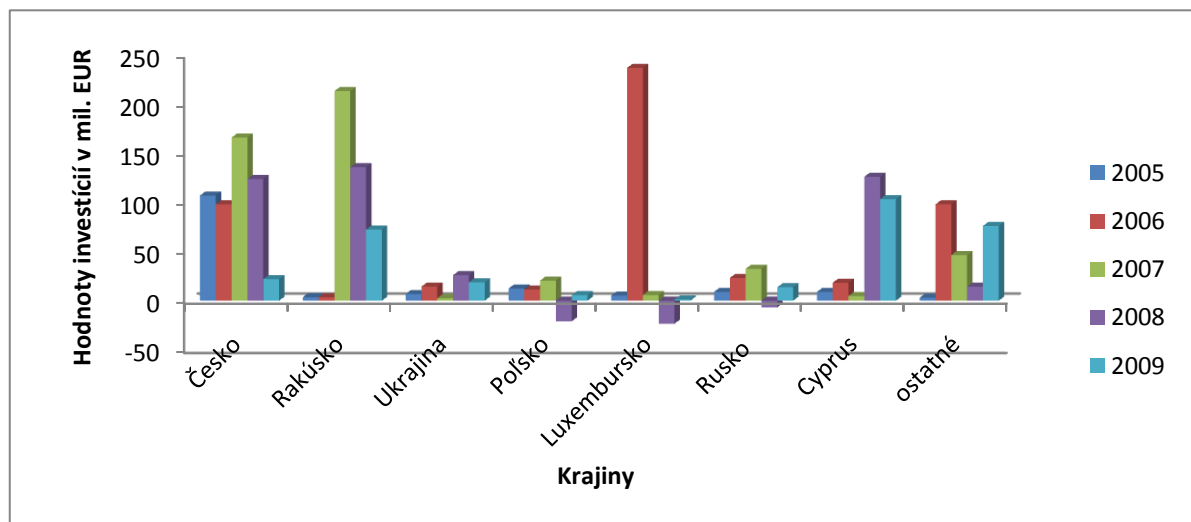
Na základe tejto tabuľky je možné vidieť, že odliv PZI mal tiež kolísavý priebeh ako prílev PZI. Najväčší objem odlivu PZI do zahraničia boli v rokoch 2006 a 2007,

kedy hodnota investícií v zahraničí bola vo výške okolo 500 mil. EUR. Naopak v roku 2005 to bolo len 156 mil. EUR.

Tabuľka znázorňuje popri objeme odlivu PZI, aj štruktúru jednotlivých súčastí PZI, a to reinvestovaný zisk, majetkovú účasť a ostatný kapitál. Reinvestovaný zisk sa v roku 2008 podieľal 54 % na celkových investíciách SR v zahraničí. Investície do majetkovej účasti a ostatného kapitálu si každý rok držali svoju úroveň okrem roku 2008, v ktorom sa investície celkovo znížili.

Na základe tab. 8, uvedenej v prílohe, nasledujúci graf znázorňuje krajiny, do ktorých prúdili najväčšie objemy PZI zo SR.

Obr. 3 Odliv PZI zo SR do jednotlivých krajín

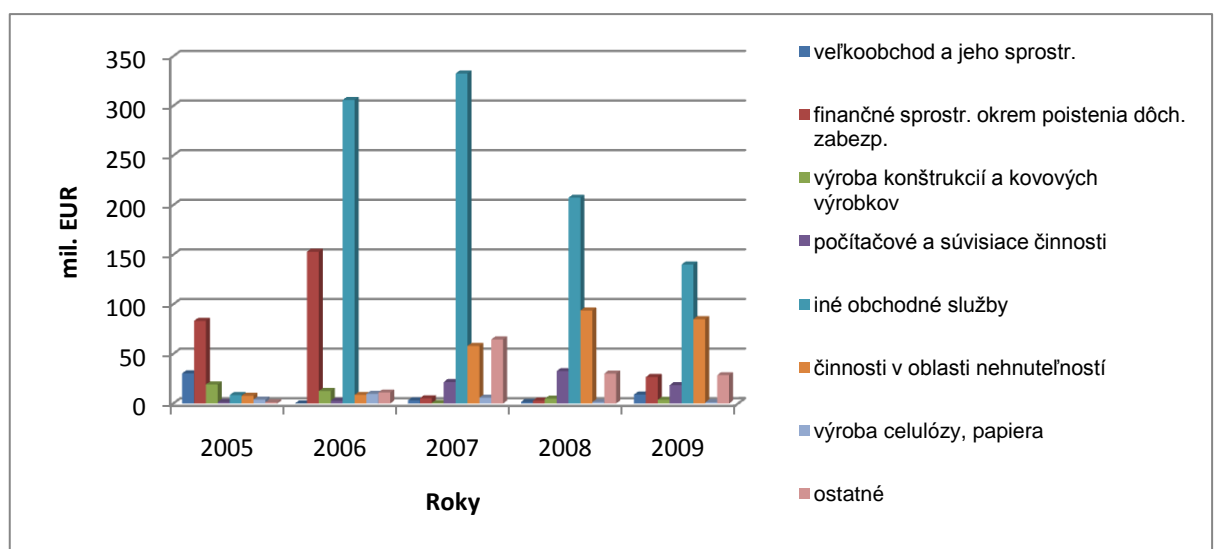
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Na základe uvedeného grafu, je zjavné, že investície do jednotlivých krajín mali v priebehu jednotlivých rokov kolísavý priebeh, najväčšie objemy investícií zo Slovenska prúdili hlavne do Českej republiky a Rakúska, a v menšej miere do krajiny Cyprus a ostatných krajín. V rámci Českej republiky najnižší objem investícií bol v roku 2009, a to vo výške 22 mil. EUR, pričom v predchádzajúcich rokoch sa pohybovali až okolo 100 mil. EUR. Do Rakúska sme v najväčšej miere investovali v roku 2007 v hodnote 213,4 mil. EUR, v nasledujúcich rokoch síce investície klesali, ale udržiavali si primeranú hodnotu. Do krajiny Cyprus sme zvýšili investície v posledných dvoch sledovaných rokoch, a to v roku 2008 vo výške 126,2 mil. EUR a v roku 2009 vo výške 103,4 mil. EUR. Investície do ostatných krajín mali tiež kolísavý priebeh, najvyššie boli v roku 2006 v hodnote 98,1 mil. EUR a tiež

v poslednom roku vo výške 76,1 mil. EUR. Objem investícií v rámci ďalších sledovaných krajín (Ukrajina, Poľsko, Luxembursko, Rusko) boli na oveľa nižšej úrovni, ich výška sa pohybovala v rozmedzí okolo 2-33 mil. EUR, pričom je dôležité spomenúť, že v roku 2006 výrazne a vo veľkej miere Slovenská republika investovala do Luxemburska.

Na základe tab. 9, uvedenej v prílohe, nasledujúci graf znázorňuje odvetvia, do ktorých smerovali investície zo Slovenskej republiky v sledovanom období.

Obr. 4 Odliv PZI zo SR do jednotlivých ekonomických odvetví

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Na základe uvedeného grafu je zjavné, že investície z našej krajiny do jednotlivých odvetví mali veľmi kolísavý priebeh, ako vidíme investície v jednotlivých rokoch boli na nízkej úrovni a výrazne vzrástli len v určitých rokoch a do určitých odvetví, najmä do obchodných služieb, činností v oblasti nehnuteľností a v menšej miere do finančného sprostredkovania a do ostatných odvetví, napr. výroba kovov a výroba strojov, zariadení. Do obchodných služieb sme investovali najviac a hlavne v rokoch 2006-2007 a to vo výške 306 a 332,6 mil. EUR a v ďalších dvoch nasledujúcich rokoch síce poklesli, ale aj tak si udržiavali najvyššiu úroveň. Do činností v oblasti nehnuteľností sme investovali predovšetkým v posledných troch sledovaných rokoch a ich hodnota sa pohybovala okolo 60 až 100 mil. EUR. Síce v roku 2005 a 2006 naše investície do jednotlivých odvetví neboli príliš vysoké, ale vo výraznej miere sme investovali do finančného sprostredkovania vo výške 83 a 153 mil. EUR.

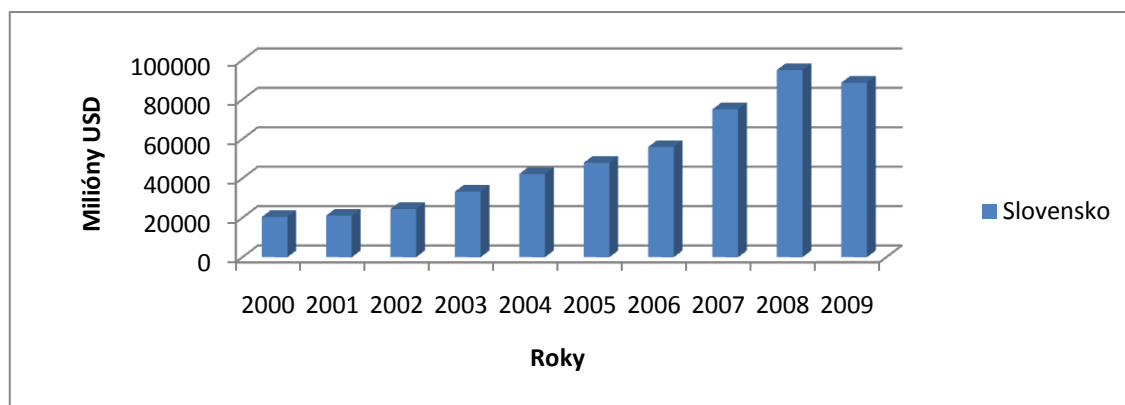
4.2 Analýza vývoja ekonomického rastu v Slovenskej republike v porovnaní s vybranými krajinami

V tejto kapitole sa zaoberáme analýzou a vývojom ekonomického rastu Slovenskej republiky v sledovanom období a následným priestorovým porovnaním s vývojom ekonomického rastu s vybranými krajinami. Ekonomický rast charakterizuje vývoj ekonomiky danej krajiny - je to vzrast, či prírastok národného dôchodku na hlavu za určité časové obdobie. Vyjadruje sa najčastejšie prostredníctvom hrubého domáceho produktu a podľa tohto meradla sme analyzovali vývoj rastu. Nebudeme sa zaoberať len vývojom HDP, ale aj vývojom inflácie, či nezamestnanosti v našej krajine v porovnaní s vybranými krajinami.

4.2.1 Zhodnotenie vývoja HDP v Slovenskej republike

Zhodnotíme vývoj celkového HDP v našej krajine za analyzované obdobie na základe tab. 10 uvedenej v prílohe.

Obr. 5 Celkový hrubý domáci produkt SR v bežných cenách

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.unctad.org

Opatrenia na odstránenie makroekonomickej rovnováhy, ktoré prijala vláda SR v máji 1999, poznamenali vývoj v prvom sledovanom roku – roku 2000. Najprv sa premietli predovšetkým do nižšieho ekonomického rastu v porovnaní z minulých rokov, ale vývojom štruktúry HDP, priemyselnej a stavebnej produkcie, miezd sa prejavili pozitívne efekty stabilizačných opatrení, ktoré smerovali k postupnému oživovaniu ekonomiky SR. Tieto pozitívne efekty sú znázornené v grafe, v ktorom môžeme vidieť,

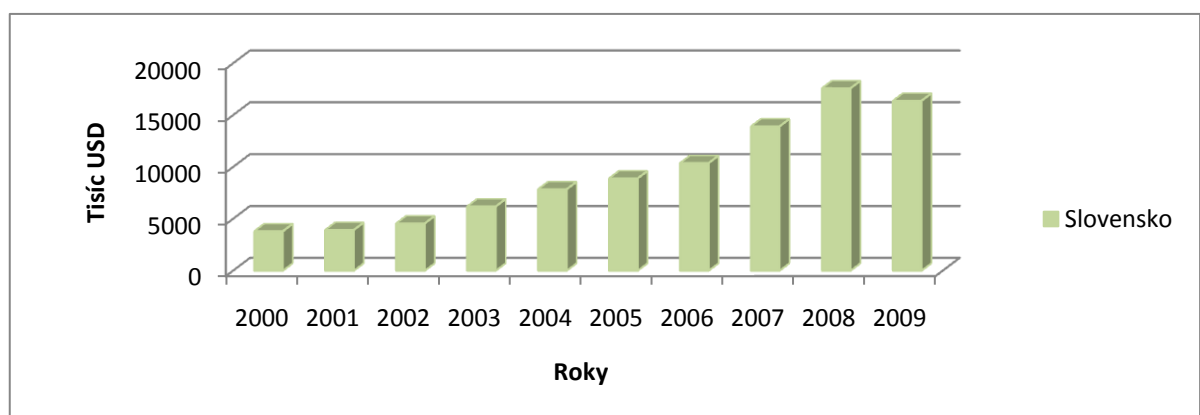
ako rok po roku náš hrubý domáci produkt pravidelne rástol až do roku 2008. Pokiaľ v roku 2000 hodnota HDP bola vo výške 20 392 mil. USD, tak v roku 2008 naša ekonomika vytvorila HDP vo výške 94 957 mil. USD, čo predstavovalo nárast o 74 565 mil. USD.

Najmenší medziročný nárast sledujeme v roku 2001, keď hodnota HDP v tomto roku bola na úrovni 21 081 mil. USD, keď oproti predchádzajúcemu roku sa vyprodukovalo len o 689 mil. USD viac. Negatívny vplyv na takom slabom raste malo hlavne oslabenie vtedajšej slovenskej koruny, keďže bol zvýšený záujem obchodníkov na devízovom trhu o spoločnú európsku menu a priznanie 10 mld. deficitu zahraničného obchodu.

Naopak v rokoch 2007 a 2008 naša ekonomika už prudko silnela a rástla. V obidvoch rokoch sa v priebehu roka výška HDP zvýšili o takmer 20 mld. USD. V roku 2007 bola hodnota HDP 75 029 mil. USD, keď oproti predchádzajúcemu roku sa hodnota zvýšila o 19 152 mil. USD. V tomto roku sme dosiahli historický rekord, keď HDP vzrástlo o 10,4 %. Dokonca v 4. kvartáli roku 2007 sme dosiahli najväčší medziročný aj medzikvartálny rast ekonomiky v rámci EÚ. Zrýchlenie tvorby HDP bolo ovplyvnené rastom pridanej hodnoty v priemyselnej výrobe, najmä vo výrobe strojov a dopravných prostriedkov (automobilky KIA a Peugeot).

Okrem poskytnutia vývoja celkového HDP v SR, poskytneme aj na základe tab. 11, uvedenej v prílohe, graf o vývoji HDP na 1 obyvateľa.

Obr. 6 Hrubý domáci produkt na 1 obyvateľa SR v bežných cenách

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.unctad.org

Podľa uvedeného grafu je zjavné, že rast hrubého domáceho produktu pravidelne rástol od roku 2000 do roku 2008, a v roku 2009 sa mierne znížil v dôsledku

svetovej krízy. Najnižšia hodnota HDP bola dosiahnutá v roku 2000 na úrovni 3 791 USD, a zase najvyššia hodnota bola v roku 2008 na úrovni 17 585 USD, keď sme ešte profitovali zo silného rastu z predošlého roku, a prvých 9 mesiacov roku 2008.

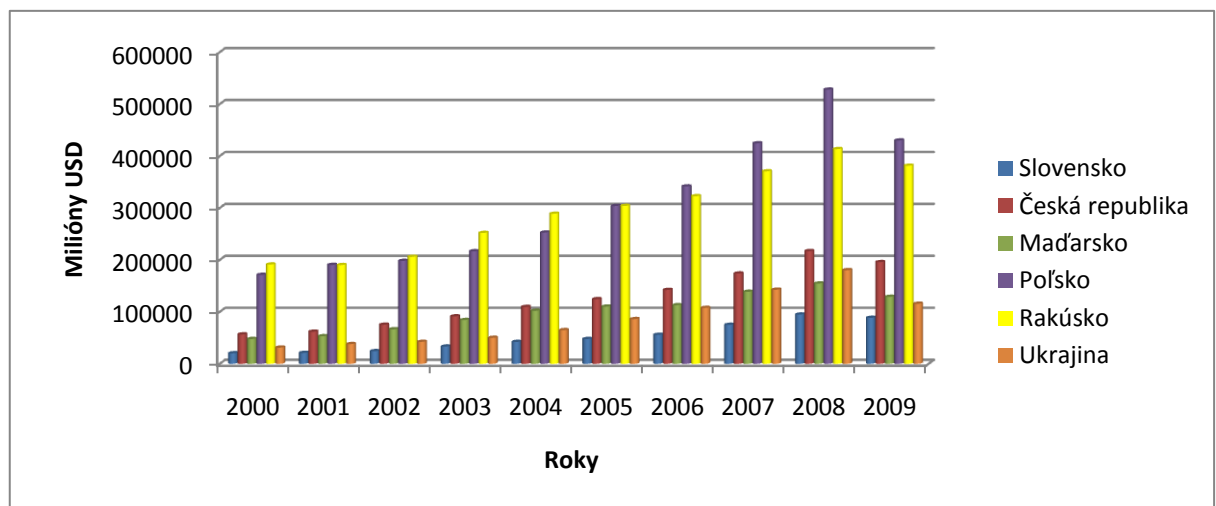
Hoci je tento graf znázorňujúci hrubý domáci produkt na 1 obyvateľa na pohľad zhodný s grafom vyjadrujúcim celkový HDP našej krajiny, tak znázornenie tohto obrázku je dôležité z tohto dôvodu, že môžeme v ďalšej časti vývoj HDP na 1 obyvateľa priestorovo porovnať s vývojom vybraných krajín.

4.2.2 Priestorové a časové porovnanie vývoja HDP SR s vybranými krajinami

V predchádzajúcej časti sme analyzovali vývoj hrubého domáceho produktu za celú ekonomiku, ako aj na 1 obyvateľa. V tejto časti sa podrobne zameriame a poskytneme analýzu o vývoji HDP v jednotlivých vybraných krajinách a porovnáme ho s našim vývojom za sledované obdobie.

Na základe tab. 10, uvedenej v prílohe, priestorovo a časovo porovnáme vývoj celkového HDP SR s vybranými krajinami

Obr. 7 Vývoj HDP jednotlivých krajín v bežných cenách

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.unctad.org

Na základe grafu je jednoznačne zjavné, že najvyššie úrovne hrubého domáceho produktu každý rok dosahovali Rakúsko a Poľsko. Tieto krajiny vytvárali minimálne dvakrát väčšie HDP ako ostatné krajiny. Za nimi najväčšie úrovne HDP vytvárali Česko, Maďarsko, Ukrajina a Slovensko. Z grafu je možné vyčítať, že v každej krajine

výška HDP každým rokom rástla až do roku 2008, a v roku 2009 sa výška HDP v každej krajine znížila v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

Rakúsko zaznamenalo najväčší medziročný nárast v roku 2007, keď hodnota HDP dosiahla úroveň 371 mld. USD s ročným nárastom 48 mld. USD. HDP v tejto krajine v tomto období expandoval hlavne vďaka zvýšenému vývozu, predovšetkým do postkomunistických krajín v Európe. V tomto roku splnilo Rakúsko po prvý raz a naposledy prípustný limit pre výšku štátneho dlhu, ktorý je podľa Paktu stability stanovený pre členov eurozóny na 60 % HDP. Na druhej strane Rakúsko bola jediná krajina, ktorá v období 2000-2008 zaznamenala jednoročné zníženie HDP. V roku 2001 sa ich hrubý domáci produkt oproti roku 2000 znížil o 1 046 mil. USD.

Poľsko zaznamenalo najväčší medziročný nárast v roku 2008, keď ich hodnota HDP dosiahla úroveň 528 mld. USD, keď oproti minulému roku vzrástla o vyše 103 mld. USD. Naopak, najnižší medziročný nárast dosiahli v roku 2002, keď HDP v tomto roku vzrástlo len o necelých 8 mld. USD. Dôvodom bola znížená ekonomická výkonnosť, zamestnanosť bola viac ako 18 %, zvýšil sa deficit a podstatne nižšie príjmy z privatizácie vyvolali zvýšenie dlhu verejného sektora.

Česká republika zaznamenala najväčší medziročný nárast podobne ako Poľsko v roku 2008. V tomto sledovanom roku dosiahli úroveň HDP vo výške 217 mld. USD, čo bolo oproti roku 2007 nárast o vyše 43 mld. USD. Naopak najnižší medziročný nárast Česko zaznamenalo v roku 2001, keď oproti roku 2000 sa ich HDP zvýšilo o 5 mld. USD. Dôsledkom nízkeho rastu bola zvýšená inflácia vplyvom rastu cien dovozu, hlavne čo sa týka ropy, a čiastočne na špecifických trhov, najmä na trhu potravín.

Maďarsko zaznamenalo špecificky, na rozdiel od iných krajín najvyšší medziročný nárast v roku 2003. V sledovanom roku maďarská ekonomika vyprodukovala hrubý domáci produkt vo výške 84 mld. USD, čo predstavovalo oproti roku 2002 nárast o 16 mld. USD. Veľkú časť na tom tvorila investícia v hodnote 3 mld. USD zahraničných investorov z USA. Americký softvérový gigant Microsoft sa vtedy rozhodol vyrábať diely svojej novej hracej konzoly XBOX v Maďarsku.

Ukrajinská ekonomika po rozpade sovietskeho zväzu zažila veľkú recesiú, vrátane hyperinflácie a drastické poklesy hospodárskeho rastu. Až v roku 2000, v našom prvom roku skúmania, zaznamenali od rozpadu sovietskeho zväzu po prvýkrát ekonomický rast. Najväčší medziročný nárast zaznamenali v roku 2008, keď dosiahli najvyššiu hodnotu HDP v sledovanom období, a to 180 mld. USD. Oproti roku 2007 to

bol nárast o 37 mld. USD. Ukrajinská ekonomika každým rokom rástla, dostávali vysoké úverové ratingy, úspešne uskutočňovali štátne a korporatívne výpožičky, a postupne rástla dôvera zahraničných investorov. V októbri 2005 sa uskutočnila verejná súťaž na predaj štátneho balíka (93,02 %) akcií najväčšieho ukrajinského výrobcu ocele Krivorožstal, a.s.. Víťazom sa stala spoločnosť Mittal Steel Germany GmbH. Objekt bol predaný za rekordnú cenu v privatizačnej histórii 24, 2 mld. hrivien (asi 4,8 mld. USD).

Aj keď podľa grafu jasne vidno, že každý rok sme tvorili najmenší hrubý domáci produkt v rámci sledovaných krajín, to však neznamená že sme dynamicky nerástli. V roku 2005 sme boli na dobrej ceste k prijatiu Eura, vďaka redukcii rozpočtového deficitu, spomaleniu tempa inflácie a nižšiemu vládnomu dlhu. Do našej krajiny sa prilákali rozsiahle priame zahraničné investície, stali sme sa jednou z najzaujímavejších krajín pre zahraničných investorov vďaka lacnej pracovnej sile, blízkosti západných a východných trhov a nízkemu daňovému zaťaženiu. Ako sme už spomínali v roku 2007 sme dosiahli **historický rekord ročného tempa rastu 10,4 %**, v roku 2008 sme v nastúpenom trende pokračovali, ale tento trend bol zabrzdený septembrovým pádom investičnej banky Lehmann Brothers, ktorý zaznamenal zásadný obrat v ekonomickom vývoji sveta aj Slovenska.

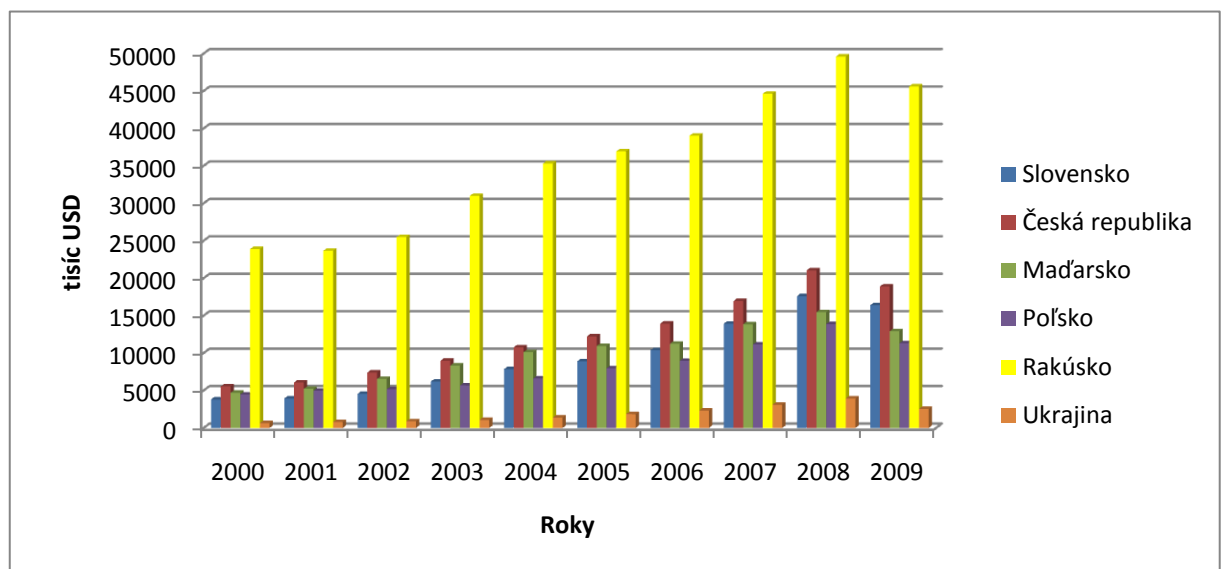
Ako v grafe vidíme v roku 2009 všetky krajiny zaznamenali pokles v HDP, ktorý bol zapríčinený spomínanou hospodárskou krízou. Najmenej sa kríza dotkla práve nášho štátu, keď sme zaznamenali medziročné zníženie o 6 mld. USD oproti roku 2008. Naopak výrazne zasiahla Ukrajinu, ktorej HDP padlo zo spomínaných 180 mld. USD na 116 mld. USD. Ukrajina a ďalšie krajiny z východnej Európy zápasili s nedostatkom úverov, oslabovaním svojich mien a poklesom dopytu po ich exporte. Už v roku 2008 musela Ukrajina požiadať Medzinárodný menový fond (MMF) o úver v hodnote 16,4 mld. USD na záchranu svojej ekonomiky. Globálna kríza sa výrazne dotkla aj Maďarska, ktorej ekonomika vo 4. kvartáli 2008 upadla do recesie. Úpadok maďarskej ekonomiky do recesie vyvolal najhoršie výsledky tejto krajiny od roku 1996 keď Budapešť začala uverejňovať kvartálne štatistiky.

Pri celkovom zhodnotení vývoja HDP, za skúmané desaťročie, v jednotlivých krajinách, možno podľa grafu povedať, že v každom roku HDP Rakúska a Poľska bolo výrazne väčšie ako v iných krajinách. Dokonca v rokoch 2006-2009 Poľsko malo vytvorené väčšie HDP celkovo ako malo Rakúsko. Hlavným dôvodom tohto prípadu je

hlavne počet obyvateľov. Pokiaľ Rakúsko má podľa odhadu v tomto roku 8,4 mil. obyvateľov, tak Poľsko malo podľa odhadu v roku 2009 vyše 38 mil. obyvateľov, čo je markantný rozdiel. Naopak najnižšie celkové HDP počas všetkých rokov, ako už bolo spomenuté, malo Slovensko, čo však neznamená, že máme slabú ekonomiku, ale máme 5,5 mil. obyvateľov, čo je takmer dvakrát menej ako majú Maďarsko a Česko. Obe krajiny majú okolo 10 mil. obyvateľov.

Lepšiu vypovedaciu schopnosť sily ekonomiky a tvorby hrubého domáceho produktu má údaj o vytvorenom hrubom domácom produkte na jedného obyvateľa. Tieto údaje sme na základe tab. 11, uvedenej v prílohe, zhrnuli do znázorneného grafu:

Obr. 8 Vývoj HDP na 1 obyvateľa v bežných cenách

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.unctad.org

Na základe uvedeného grafu je viditeľné, že vedúce postavenie v sledovanom období má Rakúsko a je dôležité spomenúť, že Rakúsko v každom patrí medzi TOP 10 krajín s najvyšším HDP na 1 obyvateľa na svete. V rámci jednotlivých vybraných krajín môžeme povedať, že jednoznačne najhoršie je na tom Ukrajina a ostatné vybrané krajiny si udržiavali priebežne rastúci trend, no ako už bolo spomenuté posledný sledovaný rok predstavoval pokles HDP týchto krajín z dôvodu krízy. Po Rakúsku mala v každom roku najvyššie HDP Česká republika. Naša krajina sa výrazne zlepšila vo vývoji HDP počas sledovaného obdobia a môžeme to vidieť aj v tomto grafe, keď už v roku 2003 naša krajina vytvorila HDP na 1 obyvateľa v hodnote vo výške 6 181 USD,

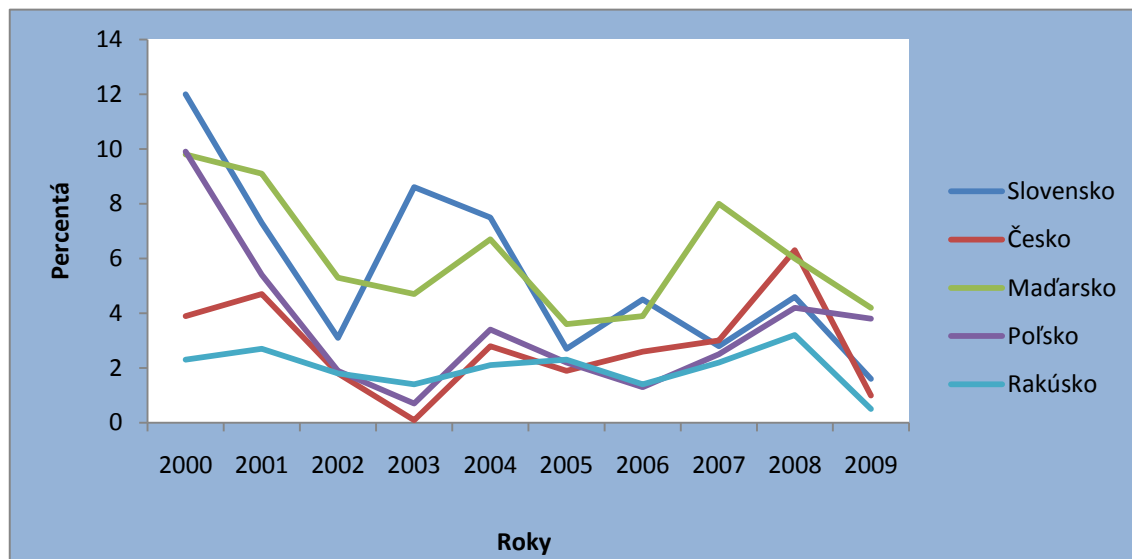
a tým predbehla vo vývoji Poľsko. V roku 2007 sme zaznamenali, ako už bolo spomenuté, historické tempo rastu HDP, a tým sme vytvorili HDP na 1 obyvateľa v hodnote 13 909 USD, čím sme prekonalí krajinu Maďarska v jej vývoji. V tomto trende sme pokračovali a v roku sme vytvorili maximálne HDP na 1 obyvateľa v sledovanom období, a to v hodnote 17 585 USD, a zaradili sme sa okolo 40. miesta vo svete, čo sa týka HDP na obyvateľa.

4.2.3 Priestorové a časové porovnanie vývoja inflácie a nezamestnanosti SR s vybranými krajinami

Pri meraní ekonomického rastu je dôležité spomenúť aj ďalšie faktory, ktorými sú inflácia a nezamestnanosť. Vývoj týchto ukazovateľov budeme porovnávať s krajinami, ktoré sme uvádzali pri vývoji HDP.

Na základe tab. 12, uvedenej v prílohe, v nasledujúcom grafe sme znázornili vývoj inflácie SR a ostatných sledovaných krajín.

Obr. 9 Vývoj inflácie v skúmaných krajinách

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.oecd.org

Z grafu je jasne vidieť, že najvyššiu infláciu malo **Slovensko** v roku 2000 a to 12 %. Naopak najnižšiu úroveň inflácie, resp. takmer žiadnu, mala Česká republika v roku 2003 a to 0,1 %. Slovensko síce malo v roku 2000 vysokú infláciu, ale v priebehu dvoch nasledujúcich rokov sa inflácia znížila na 3,1 %. Ale vzápätí v roku

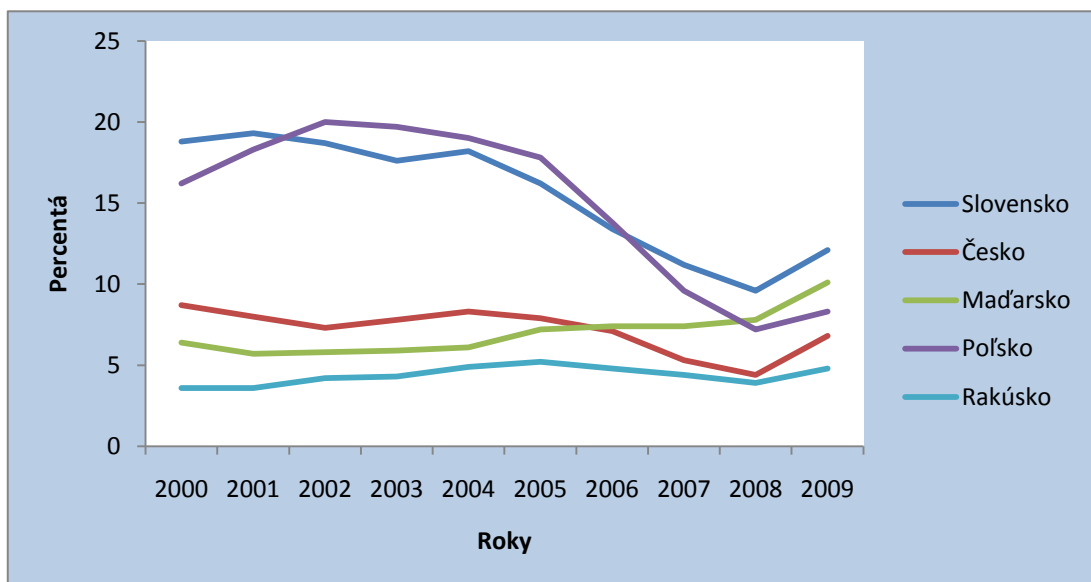
2003 opäť sa inflácia zvýšila na úroveň 8,6 %. V priebehu nasledujúcich rokov 2005-2008 bola inflácia kolísavo na úrovni 2,7-4,6 %. V poslednom roku sledovania bola inflácia na najnižšej úrovni a to 1,6 %.

V porovnaní s vybranými krajinami mala **Česká republika** výrazne nižšiu infláciu, ale tiež v sledovanom období mala kolísavý priebeh. V roku 2008 dosiahli najvyššiu infláciu desaťročia, a to vo výške 6,3%, čím aj tak nedosiahli našu najvyššiu infláciu vo výške 12%. Ale je dôležité spomenúť, že spomedzi všetkých analyzovaných krajín mali minimálnu hranicu inflácie 0,1 v roku 2003 a v roku 2009 1%.

Maďarsko malo pomerne veľké cyklické výkyvy inflácie ako Slovensko. Najvyššiu úroveň inflácie mali v roku 2000 a to 9,6 % a najnižšiu úroveň v roku 2005 a to 3,6%. V **Poľsku** mali tiež v roku 2000 9,9 % infláciu, ale v nasledujúcich rokoch rapídne infláciu znížili až na úroveň 0,7 v roku 2003. Počas ďalších rokov sledovaného obdobia si udržiavali infláciu na úrovni 1-4 %. A nakoniec **Rakúsko**, celé desaťročie si držalo úroveň inflácie na hranici 0,5 – 3 %. Najvyššiu úroveň mali v roku 2008 a to 3,2 %, čo bolo vyvolané dôsledkom finančnej krízy.

Na základe tab. 13, uvedenej v prílohe, v nasledujúcom grafe sme znázornili vývoj nezamestnanosti v SR a v ostatných sledovaných krajinách.

Obr. 10 Vývoj nezamestnanosti v skúmaných krajinách

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.oecd.org

V grafe je jasne vidieť, že takmer počas celých desiatich rokov nezamestnanosť v našej krajine a v Poľsku je výrazne vyššia ako nezamestnanosť v ostatných krajinách.

Na **Slovensku** v prvých 5 rokoch sa nezamestnanosť držala na úrovni 17,6 až 19,3 % nezamestnaných. Od roku 2005 sa nezamestnanosť trvalo znižovala až na úroveň 9,6 % v roku 2008. Jednou z príčin bolo vybudovanie spomínaných dvoch zahraničných automobiliek. V roku 2009 sa nezamestnanosť opäť zvýšila na 12,1 % vplyvom prepúšťania z dôsledku hospodárskej krízy. V **Poľsku** sa v priebehu rokov 2000-2005 nezamestnanosť pohybovala v rozmedzí 16,2 až 20 %. Najvyššiu nezamestnanosť malo Poľsko v roku 2002, spomínaných 20 %, zároveň to bola najvyššia úroveň spomedzi nových členských krajín EÚ a v rámci starej EÚ. Od roku 2006 sa ich nezamestnanosť znižovala postupne až v roku 2008 dosiahli najnižšiu hranicu v sledovanom období 7,2 %. V **Českej republike** sa dlhodobo nezamestnanosť udržiavala na hranici 7-8 % v sledovanom období. Nezamestnanosť v tejto krajine sa znižovala postupne a v roku 2008 mali najnižšiu úroveň a to len 4,4 %. **Maďarsko** je jediná krajina, v ktorej takmer počas celého desaťročia nezamestnanosť neustále rástla a v roku dosiahla hodnotu 10,1 %, jej najnižšia úroveň bola v roku 2001 na úrovni 5,7 %. Ako už bolo v tejto práci spomínané, Rakúsko patrí medzi krajiny, ktoré nemajú výrazné ekonomické problémy, a to vidno aj v tomto grafe, kde sa nezamestnanosť pohybovala v sledovanom období na najnižšej úrovni spomedzi sledovaných krajín v rozmedzí 3,6 – 5,2 %.

Záver

Bakalárskou prácou na tému „Priame zahraničné investície a ekonomický rast“ sme objasnili a poskytli základné a dôležité informácie o vývoji priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike, a zároveň poskytli pohľad na vývoj ekonomického rastu v našej krajine za posledné sledované roky.

V teoretickej časti sme priblížili a vysvetlili, čo sú to priame zahraničné investície a ich členenie, aký je význam zahraničných investícií, aké rôzne kritériá a determinanty pri výbere a hodnotení používajú zahraniční investori pri umiestňovaní kapitálu, aj aké sú faktory a motívy zahraničných investorov k investovaniu do zahraničia. V druhej polovici tejto časti sme priblížili a charakterizovali ekonomický rast, t.j. z akých zdrojov pochádza a akým spôsobom prebieha meranie ekonomického rastu. Taktiež sme si objasnili makroekonomické veličiny HDP, HNP, a ako sa meria hrubý domáci produkt.

Vo vlastnej práci sme poskytli informácie o tom, ako prebiehal vývoj a stav PZI v Slovenskej republike, prílev PZI do SR z vybraných sledovaných krajín do jednotlivých ekonomických odvetví v najväčšom objeme, taktiež odliv PZI zo SR do jednotlivých sledovaných krajín podľa jednotlivých ekonomických odvetví v najväčšom objeme za sledované obdobie od roku 2005 po rok 2009. V druhej polovici vlastnej práci sme znázornili a rozanalyzovali, ako sa vyvíjalo celkové HDP a HDP na 1 obyvateľa v Slovenskej republike, a zároveň porovnali s vývojom hrubého domáceho produktu s vybranými susednými krajinami. Na konci vlastnej práci sme poskytli pohľad na vývoj inflácie a nezamestnanosti v Slovenskej republike v porovnaní s Českom, Maďarskom, Poľskom a Rakúskom za uplynulé desaťročie.

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo zhodnotiť vývoj PZI v našej republike za roky 2005-2009. Tento cieľ sme dosiahli získaním a spracovaním údajov z Národnej banky Slovenska, ktoré nám slúžili na zistenie výšky jednotlivých investícií, ktoré k nám prúdili, a ktoré sme následne investovali do zahraničia. Cieľom bolo zistiť, z akých krajín a v akom časovom rozpätí k nám prúdili výrazné objemy investícií, a na ktoré ekonomické odvetvia sa najviac zamerali zahraničné nadnárodné korporácie. To isté platilo aj v prípade odlivu, kedy našim cieľom bolo zistiť do ktorých krajín sme investovali v najväčších objemoch mil. EUR, a ktoré ekonomické odvetvia sme považovali za najprospernejšie. Druhým hlavným cieľom bolo zhodnotiť trend vývoja

celkového HDP našej republiky a HDP na 1 obyvateľa. V tejto časti sme objasnili, aké boli medziročné prírastky HDP, tempo rastu a určité dôsledky nárastu, či poklesu produktu. Následne sme vývoj slovenského produktu porovnávali so susednými krajinami a analyzovali, ktoré krajiny produkovali HDP dynamickejšie, ktoré s problémami, aké boli ekonomické príčiny a problémy rastu, či poklesu v daných krajinách v určitých rokoch v období od roku 2001-2009. Čiastkovým cieľom bolo zhodnotiť trend vývoja nezamestnanosti a inflácie u nás v porovnaní so zahraničím.

Pri konečnom zhodnotení môžeme skonštatovať, že vývoj PZI bol počas celého skúmaného obdobia priaznivý. V priebehu celých piatich rokoch sa stav PZI v našej republike neustále zvyšoval. Pokiaľ ku 31.12.2005 bol stav PZI na úrovni 25,1 mld. EUR, tak ku 31.12.2008 už bol na úrovni 36,2 mld. EUR, čo znamená ročný nárast na úrovni 3-4 mld. EUR. Podľa dostupných predbežných údajov môžeme povedať, že v roku 2009 sa stav opäť zvyšoval. Z teritoriálneho hľadiska najväčší podiel na stave PZI u nás podieľalo Holandsko, Nemecko, Rakúsko. Pri zhodnotení prílevu a odlivu je potrebné zdôrazniť, že prílev investícií do SR každoročne prevýšil odliv investícií, a to v niekoľko násobne väčšom balíku, preto stav PZI v našej republike každým rokom rástol. Pri zhodnotení prílivu aj odlivu PZI bol najvýraznejší rok 2006. V dôsledku krízy sa investície v rokoch 2007 a 2008 mierne znížili, ale už v roku 2009 sme ako jediná krajina strednej Európy zaznamenali nárast priamych zahraničných investícií.

Pri zhodnotení vývoja celkového HDP a HDP na 1 obyvateľa v Slovenskej republike, môžeme tvrdiť, že v priebehu sledovaného obdobia naša ekonomika neustále rástla. Napomohli k tomu opatrenia, ktoré prijala vláda SR v máji 1999 na odstránenie makroekonomickej rovnováhy. Od roku 2000 naša ekonomika po 2008 mala rastúci trend, až v roku 2009 tempo rastu sa spomalilo, čo bolo dôsledkom prepuknutia svetovej hospodárskej a finančnej krízy, ale v porovnaní s ostatnými krajinami sme mali najnižšie zníženie HDP. O raste ekonomiky má lepšiu vypovedaciu schopnosť ukazovateľ HDP na 1 obyvateľa a pri jeho zhodnotení sme dospeli k tomu, že Rakúsko v porovnaní s ostatnými krajinami bolo na úplne inej úrovni - ich HDP na obyvateľa sa pohybuje v TOP 10 krajín vo svete. V rámci ostatných sledovaných krajín bola na tom najlepšie Česká republika, následne prudkým rastom ekonomiky pred globálnou hospodárskou krízou sa SR dostala pred Maďarsko a Poľsko, a na úplnom konci bola výkonnosť ekonomiky Ukrajiny.

Bakalárskou prácu sme dospeli k záveru, že ekonomika Slovenskej republiky v priebehu sledovaného obdobia do začiatku globálnej hospodárskej a finančnej krízy bola na neustálom vzostupe. Do SR prúdili veľké objemy investícií, hlavne do automobilového priemyslu, do nehnuteľností a veľkých finančných firiem. Slovenská republika bola považovaná za výborné miesto na otváranie dcérskych spoločností nadnárodných zahraničných spoločností, kvôli lacnej pracovnej sile, daňovému zaťaženiu a pod. Po kríze sa investície znížili, a preto by sa trh Slovenskej republiky mal snažiť, aby investície zahraničných investorov opäť vzrástli, a do konca prekonalí obdobie pred krízou, čo sa týka výšky zahraničných investícií. Bolo by potrebné hlavne vybudovanie dopravnej infraštruktúry na spojenie východnej čast Slovenska so západnou, vybudovať viac podnikov na území hlavne východu, kde je veľmi vysoká nezamestnanosť. Vďaka takýmto investíciám by sa na území SR znížila pomerne stále vysoká nezamestnanosť, zvýšil by sa hrubý domáci produkt SR, čo by v konečnom dôsledku vyvolalo opäť dynamický rast ekonomiky Slovenska.

Zoznam použitej literatúry

1. ÁRENDÁŠ, Marko. 2007. *Makroekonómia I*. Nitra : SPU, 2007. 273 s. ISBN 978-80-8069-914-7.
2. BAILY, Martin Neil – FRIEDMAN, Philip. 1991. *Macroeconomics, financial markets, and the international sector*. Boston: Irwin. 1991. 798 s. ISBN 0-256-03339-0.
3. FRANK, Robert H. – BERWANKE Ben S. 2003. *Ekonomie*. Bratislava : Grada publishing, 2003. 803 s. ISBN 80-247-0471-4.
4. HYMAN, David N. 1992. *Economics*. 2. vyd. Boston: Irwin. 1992. 1040 s. ISBN 0-256-08381-9.
5. LIPKOVÁ, Ľudmila. 2002. *Medzinárodné hospodárske vzťahy*. Bratislava : Sprint, 2002. 266 s. ISBN 80-88848-70-9.
6. LIPKOVÁ, Ľudmila. a kol. 2009. *Svetová ekonomika*. Bratislava : Ekonóm, 2009. 269 s. ISBN 978-80-225-2744-6.
7. LISÝ, Ján a kol. 2002. *EKONÓMIA – všeobecné ekonomické teórie*. Bratislava : Ekonómia edícia, 2002. 507 s. ISBN 80-89047-35-1.
8. MANKIW, N. Gregory. 2000. *Zásady ekonomie*. Bratislava : Grada publishing, 2000. 766 s. ISBN 80-7169-891-1.
9. MCKENZIE, Richard B. 1986. *Economics*. Boston: Houghton Mifflin Company. 1986. 847 s. ISBN 0-395-35526-5.
10. PARKIN, Michael. 2003. *Economics*. New York: Pearson Education. 2003. 860 s. ISBN 0-321-11205-9.
11. PETERSON, Wallace C. 1988. *Income, employment and economic growth*. New York: W. W. Norton and Company. 1988. 750 s. ISBN 0-393-95628-8.
12. POKRIVČÁK, Ján. 2008. *Medzinárodná ekonomika*. Nitra : SPU, 2008. 134 s. ISBN 978-80-552-0013-2.
13. SAMUELSON, Paul A. – NORDHAUS William D. 1992. *Ekonómia I*. Bratislava : Bradlo, 1992. 419 s. ISBN 80-7127-030-X.
14. SAMUELSON, Paul A. – NORDHAUS William D. 1992. *Ekonómia II*. Bratislava : Bradlo, 1992. 550 s. ISBN 80-7127-031-8.

-
15. SRŠŇOVÁ, Jana. 2000. Medzinárodné podnikanie – multinationálne podniky. Bratislava : Ekonóm, 2000. 189 s. ISBN 80-225-1240-0.
 16. SZOVICS, P. – TÓTH, M. 2006. Medzinárodné financie. Nitra: SPU. 2006. 159 s. ISBN 80-8069-685-3.
 17. ŠÍBL, Drahoš – ŠAKOVÁ, Beáta. 2000. *Svetová ekonomika*. Bratislava : Sprint, 2000. 460 s. ISBN 80-88848-60-1.
 18. VLACHYNSKÝ, Karol. a kol. 2002. *Podnikové financie*. Bratislava : Súvaha, 2002. 508 s. ISBN 80-88727-48-0.
 19. WEIL, David N. 2008. *Economic growth*. Boston: Addison Wesley. 2008. 592 s. ISBN 978-0321416629.
 20. World Investment Report 2006. FDI from Developing and Transition Economies: Implications for Development. United Nations, New York and Geneva, 2006.

Elektronické zdroje:

21. Aktualne.centrum.sk. 2008. *Slovenská ekonomika vlani vzrástla o 10,4 percenta*. [online]. Red Eko, 2008. [cit. 2011-4-30]. Dostupné na:
<<http://aktualne.centrum.sk/ekonomika/slovensko-a-ekonomika/clanek.phtml?id=1153609> >.
22. Daniela Bujnovská. 2002. *Veľkorysé odmeňovanie prispieva k inflačným tlakom*. [online]. Ecopress, 2002. [cit. 2011-5-5]. Dostupné na:
<[http://devel.novaekonomika.cz/index.php?p=k00000_detail&article\[id\]=20761735&article\[what\]=zamestnanie&article\[sklonuj\]=off](http://devel.novaekonomika.cz/index.php?p=k00000_detail&article[id]=20761735&article[what]=zamestnanie&article[sklonuj]=off) >.
23. Ekonomika.etrend.sk. 2005. *Protimonopolný úrad odsúhlasil prevzatie oceliarní Krivorožstal*. [online]. Trend holding, 2005. [cit. 2011-5-5]. Dostupné na:
<<http://ekonomika.etrend.sk/svet/protimonopolny-urad-odsuhlasil-prevzatie-oceliarni-krivorozstal.html> >.
24. Ekonomika.sme.sk. 2010. *Priame zahraničné investície na Slovensku vzrástli*. [online]. Petit Press, 2010. [cit. 2011-4-30]. Dostupné na:
<<http://ekonomika.sme.sk/c/5301111/priame-zahranicne-investicie-na-slovensku-vzrastli.html> >.

-
25. Ekonomika.sme.sk. 2005. *Rast HDP Slovenska v roku 2005 pravdepodobne zrýchli*. [online]. Petit Press, 2005. [cit. 2011-5-2]. Dostupné na:
<<http://ekonomika.sme.sk/c/2242931/rast-hdp-slovenska-v-roku-2005-pravdepodobne-zrychli.html>>.
26. Medzinárodný menový fond. 2008. *Foreign direct investment*. Dostupné na:
<<http://www.imf.org/external/np/seminars/eng/2008/strureform/pdf/foreign.pdf>>.
27. Národná banka Slovenska. 2011. *Priame zahraničné investície*. [online]. Dostupné na:
<<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/priame-zahranicne-investicie>>.
28. Openiazoch.zoznam.sk. 2009. *HDP Česka aj Maďarska v 4.kvartáli klesol*. [online]. Zoznam, 2009. [cit. 2011-5-2]. Dostupné na:
<<http://openiazoch.zoznam.sk/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=71293>>.
29. Spravy.pravda.sk. 2010. *Uzavretie privatizácie Slovenských elektrární si zrejme počká na novú vládu*. [online]. Perex, 2010. [cit. 2011-4-30]. Dostupné na:
<http://spravy.pravda.sk/uzavretie-privatizacie-slovenskych-elektrarni-si-zrejme-pocka-na-novu-vladu-18l-/sk_ekonomika.asp?c=A100419_140011_sk_ekonomika_p01
<http://www.civil.gov.sk/archiv/casopis/2002/1420mi.htm> >.
30. Unctad.org. 2011. Dostupné na:
<<http://www.unctad.org/templates/Page.asp?intItemID=3146&lang=1> >.
31. Zive.sk. 2001. *Xbox sa bude vyrábať v Maďarsku*. [online]. CPress media, 2011. [cit. 2011-5-2]. Dostupné na:
<<http://www.zive.sk/spravy/xbox-sa-bude-vyrabat--v-madarsku-microsoft-zrejme-zvysi-hdp-madarska-o-3-mld-usd/sc-30-a-157145/default.aspx>>.

Prílohy

Tab. 5 Prílev PZI do SR v mil. EUR

Krajina/rok	2005	2006	2007	2008	2009
Francúzsko	644	121	377	113	48
Česko	154	353	421	494	52
Maďarsko	18	151	37	60	4
Taliansko	22	1098	80	167	21
Rakúsko	342	710	202	511	82
Nemecko	449	694	163	733	68
Holandsko	328	550	50	10	20
Ostatné	546	950	1604	1235	544

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Tab. 6 Prílev PZI do SR podľa ekonomických odvetví v mil. EUR

Odvetvie/rok	2005	2006	2007	2008	2009
finančné sprostr. okrem poistenia dôch. zabezp.	380	276	830	1213	323
výroba motor. vozidiel, prívesov, návesov	848	606	132	315	103
činnosti v oblasti nehnuteľností	157	110	492	578	65
výroba a rozvod elektriny, plynu, pary a teplej vody	38	1157	166	68	14
výroba kovov	41	420	27	7	2
veľkoobchod a jeho sprostr.	131	288	317	156	44
výroba výrobkov z gumy a plastov	26	80	221	99	34
ostatné	882	1690	749	887	254

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Tab. 8 Odliv PZI zo SR v mil. EUR

Krajina/rok	2005	2006	2007	2008	2009
Česko	107,1	98,1	166,1	123,9	22
Rakúsko	3,6	3,6	213,4	135,9	72,4
Ukrajina	6,8	14,4	2,5	26	18,6
Poľsko	12,3	11,3	20,5	-21	5,6
Luxembursko	5,3	237	5,8	-23,4	1,2
Rusko	9	23,2	32,5	-6,8	13,7
Cyprus	8,9	18,3	4,8	126,2	103,4
ostatné	3	98,1	46,4	14,2	76,1

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Tab. 9 Odliv PZI zo SR podľa ekonomických odvetví v mil. EUR

Odvetvie/rok	2005	2006	2007	2008	2009
veľkoobchod a jeho sprostr.	30,4	0,2	3,3	1,6	9
finančné sprostr. okrem poistenia dôch. zabezp.	83,3	153	5,3	2,9	26,7
výroba konštrukcií a kovových výrobkov	19,2	12,6	0,6	4,9	3,8
počítačové a súvisiace činnosti	1,5	2,7	21,7	32,7	18,5

iné obchodné služby	8,5	306	332,6	207,5	140,1
činnosti v oblasti nehnuteľností	7,8	8,7	58	93,8	85,1
výroba celulózy, papiera	4	9,7	5,9	1,4	1,2
ostatné	1,3	11,1	64,6	30,2	28,6

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.nbs.sk

Tab. 10 Celkové HDP v bežných cenách v mil. USD

Krajina/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Slovensko	20392	21081	24471	33267	42225	47897	55877	75029	94957	88524
Česká republika	56717	61843	75276	91358	109525	124549	142313	173958	217077	195898
Maďarsko	47886	53190	66496	84326	102076	110196	113006	138757	154668	129017
Poľsko	171276	190421	198179	216801	252769	303912	341597	424598	527929	430142
Rakúsko	191200	190154	205965	252024	289039	304001	322771	370686	413500	381455
Ukrajina	31262	38009	42393	50133	64881	86142	107753	142719	180335	115609

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.unctad.org

Tab. 11 HDP na 1 obyvateľa v bežných cenách v mil. USD

Krajina/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Slovensko	3791	3918	4548	6181	7843	8893	10368	13909	17585	16376
Česká republika	5547	6059	7387	8974	10758	12217	13919	16941	21036	18893
Maďarsko	4688	5221	6546	8324	10103	10935	11240	13831	15448	12911
Poľsko	4456	4961	5170	5663	6610	7956	8951	11135	13855	11298
Rakúsko	23886	23655	25479	30980	35308	36928	39019	44623	49596	45607
Ukrajina	640	785	883	1052	1372	1835	2312	3083	3921	2529

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.unctad.org

Tab. 12 Inflácia v %

Krajina/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Slovensko	12	7,3	3,1	8,6	7,5	2,7	4,5	2,8	4,6	1,6
Česko	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,6	3	6,3	1
Maďarsko	9,8	9,1	5,3	4,7	6,7	3,6	3,9	8	6	4,2
Poľsko	9,9	5,4	1,9	0,7	3,4	2,2	1,3	2,5	4,2	3,8
Rakúsko	2,3	2,7	1,8	1,4	2,1	2,3	1,4	2,2	3,2	0,5

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.oecd.org

Tab. 13 Nezamestnanosť v %

Krajina/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Slovensko	18,8	19,3	18,7	17,6	18,2	16,2	13,4	11,2	9,6	12,1
Česko	8,7	8	7,3	7,8	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,8
Maďarsko	6,4	5,7	5,8	5,9	6,1	7,2	7,4	7,4	7,8	10,1
Poľsko	16,2	18,3	20	19,7	19	17,8	13,8	9,6	7,2	8,3
Rakúsko	3,6	3,6	4,2	4,3	4,9	5,2	4,8	4,4	3,9	4,8

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov z www.oecd.org